

ETNISK BOENDESEGREGATION

– EN KVALITATIV FORSKNINGSSTUDIE OM
HUR BORÅS STAD SAMARBETAR FÖR ATT
INTEGRERA NORRBY

Examensarbete – Kandidat Offentlig förvaltning

Fam Hlawnceu
Kevin Merstrand

HT2015: KOF08

HÖGSKOLAN I BORÅS

Förord

Vi vill börja med att rikta ett stort tack till vår handledare Roy Liff för hans värdefulla vägledning, engagemang samt det krav han ställt på oss som bidragit till en ökad kunskap och reflektion vid genomförande av studien. Vi vill även visa vår tacksamhet till alla respondenter som med stort intresse deltagit i vårt arbete och har bemött oss väl.

Vi vill även ta tillfälle i akt att tacka våra familjer, nära och kära som har stöttat oss i den tuffa perioden och uppmuntrat oss på olika sätt. Slutligen vill vi också ge ett stort tack till varandra för ett gott samarbete genom arbetets gång.

Borås 2016-01-07

Fam Hlawnceu & Kevin Merstrand

Svensk titel: Etnisk boendesegregation- *En kvalitativ forskningsstudie om hur Borås Stad samarbetar för att integrera Norrby*

Engelsk titel: Ethnic residential segregation- *A qualitative research study about how City of Borås cooperates in order to integrate Norrby*

Utgivningsår: 2016

Författare: Fam Hlawnceu & Kevin Merstrand

Handledare: Roy Liff

Abstract

Today, Sweden has developed into a multicultural country along with several different ethnicities in the urban community. This development has resulted in a state of fragmentation in the community. In this study, we choose to focus on the ethnic residential segregation that occurs all over the country. In order to accomplish this study, we also choose to confine ourselves to the urban district Norrby in Borås. The purpose of this study, is to research what factors that mainly can explain why complex collaboration projects turns out to be successful or problematic. Trust and collaboration are linked to the study through this purpose in order to create an understanding of how collaboration and trust in complex networks involving a great number of participants and other individuals could appear. In order to accomplish the study, we have immersed in how City of Borås implements their intentions and interventions in order to reduce the ethnic residential segregation in Norrby. The study includes a qualitative research study, together with qualitative interviews from different participants in Borås.

The results show that it exists different factors which influence both prosperity and setbacks in projects of collaboration. The factors influencing prosperity, is that participants support each other in the collaboration, shows openness and reciprocity towards each other. These are factors which improve trust and collaboration. Other factors that also improve the creation of trust in collaboration is that the parties handle their area of responsibility and allow the other participants, but also the residents to be a part of the collaboration process. The repressive factors are among other, a lack of resources in the collaboration process, which leads to promises being broken. Working with integration is also a comprehensive task, which have resulted in responsibility and commitment in collaboration requires constant intervening. Finally, the last factors consist of the fact that it occurs a lack of communication and reciprocity between the participants, as well as between the residential and some participants whom are being perceived passive.

This thesis is written in Swedish.

Keywords: Segregation, ethnic residential segregation, integration, cooperation, trust, social capital, mistrust

Sammanfattning

Sverige har idag utvecklats till ett mångkulturellt land med många olika etniciteter i samhället. Denna utveckling har resulterat i att det råder uppdelning av folkgrupper. I denna studie har vi valt fokuserat på den etniska boendesegregationen som råder i många delar av landet. För att kunna genomföra studien har vi valt att begränsa oss till stadsdelen Norrby i Borås. Syftet med studien är att undersöka vilka faktorer det är som främst kan förklara att komplexa samverkansprojekt blir framgångsrika respektive problematiska. Tillit och samverkan sammankopplas till studien genom detta syfte för att bilda en förståelse om hur samverkan och tillit i komplexa nätverk med många aktörer och andra individer kan gå till. För att kunna genomföra studien har vi fördjupat oss i hur Borås Stad implementerar sina intentioner och åtgärder för att minska den etniska bostadssegregationen på Norrby. Studien inkluderar en kvalitativ forskningsstudie med kvalitativa intervjuer av olika aktörer i Borås Stad.

Resultatet visar att det föreligger olika faktorer som påverkar framgångarna och motgångarna i samverkansprojekt. De faktorer som påverkar framgången är att aktörerna stödjer varandra i samarbetet, visar öppenhet och ömsesidighet, är faktorer som främjar både tillit och samverkan. Ytterligare faktorer som också främjar skapandet av tillit i samverkan är att parterna hanterar sina ansvarsområden och låter de andra aktörerna, men också invånarna vara delaktiga i samverkan. De hämmande faktorerna är bland annat brist på resurser i samverkan vilket leder till att det inte går att utföra löften. Att arbeta med integration är också ett omfattande arbete vilket har lett till att ansvar och engagemang i samverkan kräver konstant ingripande. Slutligen utgörs de sista faktorerna av att det förekommer en brist på kommunikation och ömsesidighet mellan aktörerna såväl som invånarna och att vissa aktörer uppfattas bli passiva.

Nyckelord: Segregation, etnisk boendesegregation, integration, samverkan, tillit, socialt kapital, misstro

Innehållsförteckning

1. Inledning	- 1 -
1.1 Problemdiskussion	- 2 -
1.2 Syfte och frågeställning	- 4 -
1.3 Fallstudie	- 4 -
1.4 Disposition	- 4 -
2. Tidigare forskning	- 6 -
2.1 Etnisk segregation	- 6 -
2.2 Hur och varför uppstår etnisk segregation?	- 6 -
2.3 Hur och varför upprätthålls och förstärks etniskt segregerade bostadsområden?	- 7 -
2.3.1 Institutioners betydelse för etnisk boendesegregation	- 7 -
2.3.2 Nätverks betydelse för etnisk boendesegregation	- 8 -
2.3.3 Ekonomiska förhållandens betydelse för etnisk boendesegregation	- 8 -
2.3.4 Arbetes betydelse för etnisk boendesegregation	- 9 -
2.4 Strategier för att förhindra segregation	- 9 -
2.4.1 Allmännyttig bostadssektor	- 9 -
2.4.2 Social blandningspolitik	- 10 -
2.4.3 Områdesbaserade program	- 10 -
3. Teoretiska referensramar	- 12 -
3.1 Samverkansteori	- 12 -
3.1.1 Nätverk	- 12 -
3.1.2 Partnerskap	- 12 -
3.1.3 Projekt	- 13 -
3.2 Tillitpåverkande åtgärder	- 14 -
3.2.1 Socialt kapital	- 14 -
3.2.2 Socialt kapital i form av förtroende och normer	- 15 -
3.2.3 Socialt kapital i form av nätverk	- 15 -
3.2.4 Tre steg av misstro	- 15 -
3.3 Teoretisk analysmodell	- 16 -
4. Metod	- 18 -
4.1 Fallbeskrivning	- 18 -
4.1.1 Norrby	- 18 -
4.1.2 Deltagare	- 18 -
4.2 Val av metod	- 19 -
4.2.1 Kvalitativ intervju	- 19 -
4.2.2 Urval	- 20 -
4.2.3 Kvalitativ dataanalys	- 21 -
4.3 Etiska överväganden	- 21 -
4.4 Tillförlitlighet och pålitlighet	- 22 -
5. Resultat	- 23 -
5.1 Segregation och integration på Norrby	- 23 -
5.2 Nätverk	- 24 -
5.2.1 Tillitsskapande åtgärder	- 25 -
5.2.2 Misstroendeskapande åtgärder	- 25 -
5.3 Partnerskap	- 26 -
5.3.1 Tillitsskapande åtgärder	- 26 -
5.3.2 Misstroendeskapande åtgärder	- 27 -
5.4 Projekt	- 27 -
5.4.1 Tillitsskapande åtgärder	- 27 -
5.4.2 Misstroendeskapande åtgärder	- 28 -
6. Analys	- 30 -
6.1 Samverkansfrämjande åtgärder	- 30 -
6.1.1 Infria avtal	- 30 -

6.1. 2 Visa välvilja	- 31 -
6.2 Samverkanshämmande åtgärder	- 32 -
6.2.1 Bryta löfte	- 32 -
6.2.2 Opportunism	- 32 -
6.3 Avslutande analys	- 33 -
7. Diskussion	- 35 -
8. Slutsats	- 37 -
8.1 Förslag till fortsatt forskning	- 38 -
9. Källförteckning	- 39 -
10. Intervjuguide	- 41 -

1. Inledning

Sverige är idag ett mångkulturellt land. Detta innebär att det homogena Sverige, där individer med utländsk bakgrund var mycket ovanligt, har gradvis förändrats till ett samhälle med individer som har olika bakgrunder och nationaliteter. Detta betyder att det bor människor med olika modersmål, traditioner, referenspunkter och kulturer i samhället. Men mångkulturen har också lett till etnisk segregation som ofta beskrivs med åtföljande oro och utanförskap för de segregerade områdena (Nordström & Åslund 2009, s.7).

En granskning, genomförd av Statistiska centralbyrån, har visat att segregationen har ökat under de senaste tjugo åren. Undersökningen visar också att rika områden blir rikare och i de redan invandratäta områdena ökar andelen individer med utländsk bakgrund. Statistiken där Sveriges trettio största kommuner ingår, visar att den etniska och ekonomiska segregationen har ökat. Det innebär att individer med samma etniska bakgrund och sämre ekonomiska förhållanden bor i större utsträckning i samma område. I vissa kommuner är ökningen påtagligt större än i andra kommuner (Örstadius 2015).

Undersökningen uppvisar också att personer med invandrabakgrund tenderar att ha andra personer med liknande etnicitet som grannar. Detta medan de med svensk bakgrund inte har i lika stor utsträckning individer med utländsk bakgrund som grannar. I Stockholms kommun har folk med invandrabakgrund i genomsnittet 46 procent invandrare som sina grannar. Medan folk med svensk bakgrund har 24 procent invandrare som sina grannar i genomsnittsvärde för Stockholm. Detta betyder således att folk med invandrabakgrund tenderar att bo granne med andra som också är av invandrabakgrund, i högre utsträckning än vad svenskar gör. Skillnaden mellan värdena kallas segregationsdifferens. Denna har ökat under de senaste tjugo åren med 8 procent i Stockholm och i Göteborg har segregationsdifferensen ökat med 11 procent (Örstadius 2015).

Trenden är problematisk, eftersom en ökad segregationsdifferens skapar förstärkningar i segregationen (Örstadius 2015). Molina (1997) tar upp konsekvenserna med segregerade bostadsområden. Det segregerade bostadsområdet kännetecknas ofta av arbetslöshet, att de boende där har lågkvalitativ utbildning, att de känner social otrygghet och upplever sig diskriminerade och marginaliserade. Vidare uppstår det stort slitage i husen, vilket gör att dessa områden klassas som problemområden (Molina 1997, s.233).

Enligt Magnusson (2008) handlar segregation om skillnader och särskiljande som leder till att individer inte integreras med varandra. Segregation sätter upp och verifierar en hierarkisk skillnad mellan minst två olika grupper. Magnusson (2008) påpekar att segregation skapar "insiders och outsiders, etablerade och utanförstående, upphöjda och stigmatiserade". Således betyder segregation över- och underläge, som i grund och botten handlar om makt och relationer mellan människor och mellan olika grupper av individer (Magnusson 2008, s.27).

Av tidigare studier framgår att anledningen till varför etnisk boendesegregation uppstår kan variera. Det kan vara förklaringar som utgår allt från socioekonomiska perspektiv till att det handlar om ett självvalt boendeområde. Molina (1997) menar att den invandrades socioekonomiska status kan vara en anledning eftersom den invandrade oftast saknar de ekonomiska resurser när den först anländer till Sverige. En annan anledning är att individerna själva väljer att bo i ett visst område på grund av strukturen på den svenska bostadsmarknaden. På grund av diskriminering och misskötta fastigheter i bostadsmarknaden

kan också etnisk boendesegregation uppstå (Molina 1997, s.97). Andersson (2008) påpekar att det sociala nätverket också kan vara en orsak. Han menar att individer med svag social position riskerar att hamna i ett bostadsområde med liknande individer i samma position. Med svag social position avses individer som har låg inkomst och är socialt utsatta (Andersson 2008, s.145-146). Att söka sig till bostadsområde där personer med samma språk, kultur och religion är bosatta kan vara betydelsefullt för de nyanlända individerna. Detta för att individerna har svårt att anpassa sig efter den nya livsstilen (Nordström & Åslund 2009, s.23). Det betyder således att etnisk boendesegregation påverkas inte enbart av en enskild faktor utan det föreligger olika processer och komplexa faktorer bakom.

Kommunernas åtgärder för att minska boendesegregation är att ha bostadsföretag som är kommunalt ägda och verkar i allmännyttan som så kallad allmännyttiga bostadsbolag. Det innebär att offentligt ägda bostadsföretag arbetar under liknande villkor som privata. På detta sätt kan kommuner lättare kontrollera utbudet av bostäder, eftersom bostäderna kommunen i detta fall hyr ut, inte bara är avsedda för en enda utsatt grupp. Snarare är utbudet av bostäder brett och avsett för olika typer av tänkbara hyresgäster (Andersson 2008, s.133). Regeringen lade fram en motion år 2007 om hur Sverige ska minska boendesegregationen där det bland annat gick ut just på att byggnation av hyresrätter skulle ökas (Motion 2007/08: C381).

De typiska åtgärderna som Sverige använder på statlig nivå för att minska boendesegregationen är oförändrade sedan det 2005 avslutade sitt första skede, och riktar in sig på sociala åtgärder. De områdesbaserade program Andersson (2007) beskriver är sociala åtgärder som görs i det utsatta området. Tidigare forskning kan enligt Andersson (2007) påvisa somliga framgångar områdesbaserade insatser har haft i svenska storstadsområden, dock gäller dessa framgångar till stor del främst samarbete mellan olika offentliga nivåer och sektorer (Andersson 2007, s.139). Trots allt arbete och resurser som satsas för att minska boendesegregationen i Sverige, har boendesegregationen ändå ökat i landet. Problemet med boendesegregationen är också ett mycket uppmärksammat fenomen i samhället, men samtidigt så kvarstår problemet. Med hänsyn till arbetet och uppmärksamheten som riktas, framstår det som underligt att problemet i en sådan grad kvarstår, men också ökat. Det kan indikera på att åtgärderna och de stora ansträngningarna som utförs från statligt håll för att minska boendesegregationen inte uppnår det tänkta resultatet. För att få en tydligare förklaring i komplexiteten runt åtgärderna där flertalet aktörer är verksamma, skall vi övergå till teorin för att få ett tydliggörande.

1.1 Problemdiskussion

Löfström (2001) förklarar att dagens samverkansprojekt, till skillnad från de som startades i den offentliga sektorn under 1970-talet, innefattar ett större antal aktörer och att dessa samverkansprojekt länkas till andra verksamheter. Dessa verksamheter kan vara på kommunal, statlig och landstingskommunal nivå i form av myndigheter och offentliga institutioner. Genom att samverka tydliggörs gränser samt att gränserna överskrids. Att överskrida gränserna syftar då på om aktörerna involverade i samverkan är beredda på att gå över sin egen verksamhets gräns men också om aktörerna är redo att utföra nya rutiner och handlingar som samverkande verksamheter tillämpar. Aktörerna skall förhålla sig och ta del av varandras handlande, på det sättet kan deras egna handlingar förändras. Samverkan kan i vissa fall innebära att verksamheters arbete utförs utanför verksamhetens egna uppsatta gränser, det kan under dessa tillfällen finnas skäl till att arbetet genomförs gränsöverskridande (Löfström 2001, s.69-70).

Rothstein (2003) pekar på problematiken om hur det går till när samhällets aktörer vänder misstro till förtroende i relation till andra aktörer och allmänheten. Situationer där samhällets aktörer går från misstro till förtroende är enligt Rothstein (2003) ovanligt förekommande, men det finns också svårigheter att dokumentera processen eftersom det handlar om individers komplexa mentala uppfattningar. Vidare är bristen på användbar empiri i historiskt material ett problem för att undersöka hur en grupp kan ha gått ifrån misstro till förtroende gentemot en annan (Rothstein 2003, s.246).

Danermark (2005) beskriver att det förekommer inslag i samverkan som kan uppfattas som oroande och ha negativa effekter på samverkansprocessen. Att samverka är en långgående process som syftar till att förändra rutiner och arbete. Detta kan också förvärras då målen och uppgifterna i samverkan ibland upplevs som oklara (Danermark 2005, s.9). Det finns ett grundläggande ansvar hos ledning, det är att skapa förutsättningar för samverkan. Dessa förutsättningar krävs i det fall samverkansprocessen skall bli fruktbar, förklarar Danermark (2005). Förutsättningar kan kategoriseras i tre faktorer. Den första faktorn är att det finns skilda synsätt hos olika individer, hur man upplever och granskar problem och situationer. Den andra syftar till regelverk som kan finnas mellan olika aktörer i en samverkansprocess, som dessa på olika sätt skall förhålla sig till. Tredje och sista faktorn är organisatoriska förhållanden. Speciellt i samverkan förekommer det att individer från flertalet organisationer går samman för att utgöra ett samarbete, vilket gör att just den organisatoriska faktorns problem blir relevant. Samverkan ser ofta annorlunda ut beroende på situation, men ska det finnas förutsättningar för att samverkan ska kunna fungera, krävs det att de tre nämnda faktorerna identifieras, lyfts fram och diskuteras (Danermark 2005, s.12-13).

Bengtsson & Melke (2014) diskuterar samverkan inom välfärdspolitiken. Det förklaras att det har funnits olika mål och orsaker till att Sverige gått mot en ökad samverkansutveckling. Generellt anses det främsta målet vara att motverka en fragmentering inom den offentliga förvaltningen (Bengtsson & Melke 2014, s.14). Med fragmentering syftas det här på att den offentliga förvaltningen och dess olika nivåer är splittrade, det finns ingen tydlig förbindelse eller anknytning mellan dessa nivåer. Det poängteras också att de som utför servicen bland dessa nivåer nödvändigtvis inte behöver vara offentliga, utan det kan vara privata eller ideella aktörer. En ytterligare relevant poäng är att aktörerna i viss utsträckning följer samma regelverk, men det finns också de fall där regleringarna är avskilda (Bengtsson & Melke 2014, s.11). Förutom att motverka fragmentering, finns det ytterligare en orsak till att samverkansutvecklingen ökat. Denna orsak handlar om att kvalitén inom offentliga organisationer ska bli effektivare med syftet att ge god service till medborgarna. För att åstadkomma detta, ska då organisationer samverka genom att bidra med resurser, kunskap och kompetens som komplement till varandra (Bengtsson & Melke 2014, s.14). Det finns dock inget som specificerar hur dessa typer av samverkan ska gå till i praktiken. Inte heller finns det förklaringar vad som kan tänkas missgynna eller gynna samverkan mellan organisationer och medborgare.

Det har således visat sig att åsikterna om hur samverkan ska gå till i praktiken, ser annorlunda ut. Något annat som visat sig är att det råder i de teoretiska förklaringarna en brist på hur en mer omfattande och komplex samverkansprocess med många olika aktörer i samhället skulle kunna gå till. Även om de teoretiska förklaringarna säger något om vad som underlättar samverkan samt försvårar, råder det då fortfarande en brist på hur samverkan utspelar sig i komplexa nätverk där ett större problem ska behandlas. Utifrån denna grund ska vi genomföra

en studie om hur samverkan går till i mer omfattande och komplexa nätverk med samhällsliga aktörer, individer och andra relevanta organisationer.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka vilka faktorer det är som främst kan förklara att komplexa samverkansprojekt blir framgångsrika respektive problematiska. Genom detta syfte har vi fokuserat på samverkan och tillit i nätverken som innehar olika berörda aktörer. För att kunna genomföra studien har vi fördjupat oss i hur Borås Stad implementerar sina intentioner och åtgärder för att minska den etniska bostadssegregationen på Norrby. Studiens forskningsfråga är följande:

- Vilka faktorer främjar och försvårar skapandet av tillit i samverkan mellan aktörerna och invånarna i målet att minska den etniska boendesegregationen?

1.3 Fallstudie

Valet av Borås kommuns program tillämpat på Norrby stadsdel motiveras av att Norrby sedan länge är ett boendesegregerat område med många nationaliteter och att programmet förutsätter att ett flertal aktörer involveras för att integrera medborgare inom områden som Norrby in i samhället. Programmet kallas "Program för ett integrerat samhälle" som består utav sju stycken bestämda punkter som kommunfullmäktige har beslutat. Dessa sju punkter består av olika områden: Arbete, Boende, Utbildning, Delaktighet, Trygghet, Folkhälsa och Kultur. Detta program gäller för alla nämnder, styrelser, förvaltningar samt bolag (Borås Stad 2014).

Ambitionen med programmet är bland annat att förbättra integrationen och motverka främlingsfientlighet i Borås Stad. Vidare är programmet en vägledning för att styra både politiken och Borås Stad i deras handlande. Fokusen eller målgruppen för detta program innefattar folk bosatta i Borås men som ursprungligen är födda i ett annat land samt folk bosatta i Borås som har utomlandsfödda föräldrar. Prioriteringen i detta integrationsprojekt är att förbereda individer inför arbetslivet genom att informera dem om samhällsinformation och undervisning i svenska språket (Borås Stad 2014).

Detta program Borås Stad bedriver medför en interaktion mellan kommunen, näringsliv och organisationer. Det är också en riktning i form av åtgärder för att integrera områden med resterande samhälle. På detta sätt kan man studera det områdesbaserade program Borås Stad arbetar med samt studera interaktionerna som förekommer med befolkningen i Norrby men också andra relevanta aktörer. Vidare möjliggör det också att studera just hur tillit främjas eller hämmas, både i Borås Stads interaktioner samt relationer med de boende i områden.

1.4 Disposition

Kapitel 2- I kapitel två presenteras tidigare forskning som forskare och författare har kommit fram till, gällande etnisk boendesegregation.

Kapitel 3- I den tredje delen av studien beskrivs de olika teoretiska utgångspunkter som tillämpas på studien. I kapitlet beskrivs bland annat Samverkan av Kajsa Lindberg (2009), Socialt kapital av Putnam (1993) och tre steg av misstro av Rothstein (2003).

Kapitel 4- Kapitlet omfattar vårt metodval och vad detta val innefattar.

Kapitel 5- Under kapitel fem beskrivs resultatet som består av sex olika intervjuer. Vi har delat upp materialet i olika kategorier och biståndsdelar för att lättare få en bild av vårt syfte.

Kapitel 6- I detta kapitel presenteras vår analys, som är kopplad till den teoretiska referensramen och empirin.

Kapitel 7- Kapitlet omfattar vår diskussion i kontrast till tidigare forskning och resultatet.

Kapitel 8- Här presenteras vår slutsats om studien.

2. Tidigare forskning

I detta kapitel redovisas tidigare forskningsstudier som de olika författarna har kommit fram till angående segregation. Först behandlas begreppet etnisk segregation och sedan förklaras det hur och varför etnisk segregation uppstår samt upprätthålls. Kapitalet avslutas sedan med strategier som är försök till att motverka bostadssegregation. Det framkommer att faktorerna som upprätthåller etnisk segregation är starka och svåra att direkt påverka, även strategierna för att motverka etnisk boendesegregation påvisar sig inte fungera i tänkt utsträckning.

2.1 Etnisk segregation

Segregation anses syfta på att individer med en speciell egenskap är åtskilda från andra individer som inte innehar denna egenskap. Begreppet segregation kan avse olika aspekter av åtskillnad och även det sätt som den åtskilda gruppen beskrivs på. Vanligtvis är det kopplat till egenskaper hos individer i den åtskilda gruppen som etnicitet och bakgrund men kan också avse var individerna bor. En stor del av forskningen om segregation syftar i många fall till studier av samband mellan val av boendeort och etnicitet, samt orsakerna till sådana samband (Nordström & Åslund 2009, s.12).

Andersson (2007) tar upp segregationens tre kategorier som är mest framträdande inom segregationsforskningen. Den första är demografisk segregation, som syftar på att de boende i områden är fördelade utefter vissa egenskaper som kön, typ av hushåll samt ålder. Den andra är socioekonomisk segregation som syftar på människors plats för boende i en stad avgörs utifrån de resurser som de har samt vilken klass de tillhör. Sista är den etniska eller rasmässiga segregationen. Denna är förknippad med att människor som delar vissa egenskaper och kännetecken i form av etnicitet eller religion, visar tendens till att segregeras i riktning bort från människor som innehar andra typer av egenskaper och kännetecken. Det anses vara på senaste tid etnisk segregation, men även klassegregationen som är de mest framträdande av de tre i segregationsforskning, både på internationell såväl som på svensk nivå (Andersson 2007, s.120).

När vi talar om boendesegregation talar vi om individer med olika etniska bakgrunder, ekonomiska resurser eller ålder som bor åtskilda. Med etnisk boendesegregationen menas således att individer med olika etniska bakgrund bor på ett och samma område (Stjärne et al. 2007, s.155). Etnisk boendesegregation kan således tolkas som den boendefördelning mellan befolkningsgrupper, där befolkningsgrupperna är invandrare och infödda. Etnisk segregation kan anses avse avskildheten boendemässigt mellan infödda och invandrare (Nordström & Åslund 2009, s.12).

2.2 Hur och varför uppstår etnisk segregation?

I Sverige lever många människor med olika etniska bakgrunder, till en början till i följd av att landet var i behov av arbetskraft. Den största anledningen till ökningen av den etniskt blandade befolkningen i Sverige under de senaste decennierna är att människorna är i behov av skydd. Folk flyr från sina hemländer på grund av olika omständigheter så som krig,

politiska och religiösa skäl eller rent av fattigdom. Detta leder då till att den invandrande befolkningen inte bara blivit större utan de kommer också från fler olika länder. Utvecklingen har lett till att Sverige idag är ett mångkulturellt land. Detta har även lett till att utvecklingen är en början av etnisk boendesegregation i Sverige (Nordström & Åslund 2009, s.7).

Ett viktigt perspektiv i segregation är förhållandet mellan etnisk segregation och demografisk segregation samt förhållandet mellan etnisk och social segregation. Nordström och Åslund (2009) påpekar att demografin styr delvis valet av bostadsområde då barnfamiljer har andra prioriteringar än singelhushåll och pensionärer. Dessa behov och prioriteringar styr således delvis valet av bostadsområde. Personer med olika ekonomiska resurser och kapital bosätter sig i område där bostadspriserna är anpassade efter deras ekonomiska omständigheter (Nordström & Åslund 2009, s.11). Molina (1997) anser att personer med invandrarbakgrund och deras socioekonomiska status är ett kännetecknande drag för etnisk boendesegregation. Molina (1997) framför att när individer kommer till Sverige som invandrare, så saknar de ekonomiska resurser, kontakter och information om de bostadsförsörjningsvillkor som råder i landet. Dessa förhållanden skapar ett beroendeförhållande mellan individen och de olika institutionerna. Individerna tar oftast emot det första bostaderbudande de får som presenteras av kommunala bostadsförmedlare. De invandrade startar sina ”boendekarriärer” med en lägenhet i något av miljonprogramområden, där omflyttningen är stor nog för att konstant skapa lediga bostäder (Molina 1997, s.96).

Beroende på individernas val av bostadsområde, kan det uppstå olika grupper som kännetecknas genom att ha diverse etniska bakgrunder i samhället. Det kan till exempel vara hur bostadsområdet ser ut och om det är fler från samma etniska bakgrund som bosätter sig i det närvarande området. Att söka sig till ett bostadsområde där anhöriga eller bekanta med samma etniska bakgrunder är bosatta, är betydelsefullt för de nyanlända individerna. Vardagen blir även lättare när det kommer till praktiska saker så som umgänge med släkt och vänner om man har gemensamma geografiska bakgrunder. Enligt Nordström & Åslund (2009), är skälet till den etniska boendesegregationen att människor föredrar att hålla sig till de personer som de trivs bäst med (Nordström& Åslund 2009, s.13). Detta är för att de nyanlända invånarna har svårt att anpassa sig till de nya rutinerna utan vill hellre behålla sina egna kulturella och nationella identiteter (Nordström& Åslund 2009, s.23).

Hittills framkommer det således i tidigare forskning att det är många olika faktorer som gör att etnisk segregation uppstår. En av de faktorer som varit aktuella är att den ekonomiska faktorn styr vart individer bosätter sig. En annan faktor som framkommit är att individer tenderar att söka sig till sina anhöriga och sina landsmän, vilket är en stark anledning då det handlar om basala behov för individen. Problemet uppstår när nyanlända invånare kan ha svårt att anpassa sin livsstil till den traditionella som råder i majoritetskulturen. Då uppstår etniska grupperingar som hamnar åtskilda från andra minoritetsgrupper och majoritetssamhället.

2.3 Hur och varför upprätthålls och förstärks etniskt segregerade bostadsområden?

2.3.1 Institutioners betydelse för etnisk boendesegregation

Institutionsgenererade flyttningar syftar på institutionella aktörer och deras inverkan på etnisk boendesegregation. Mer specifikt syftar begreppet på institutioners nyckelroll gällande etnisk

boendesegregation. Aktörernas roll i detta kan försvinna eller brytas, men också uppkomma på nytt. Andersson (2007) tar upp staten som en aktör, där områden i förstahand som bostadspolitik, transfererings- och skattesystem påverkar. I andra hand påverkas flyttningar också av andra politiska områden som arbetsmarknads- och integrationspolitiken. Vid sidan av staten finns också kommuner och stadsplanering som genom sitt agerande som mark- och bostadsägare kan utforma områden. En annan annorlunda typ av aktör är låneinstitut som banker men också mäklare. Låneinstitut hanterar vem som får lån till att flytta och mäklare kan ha visst inflytande över vem som släpps in på bostadsmarknaden. Dessa aktörer påverkar på olika sätt faktorer för människors möjlighet att flytta just dit man vill, men också besluten som gör att individer överhuvudtaget väljer att flytta eller inte (Andersson 2007, s.125-126).

2.3.2 Nätverks betydelse för etnisk boendesegregation

En annan faktor som kan påverka den etniska bostadssegregationen är nätverksgenererade flyttningar, som Andersson (2007) förklarar. Begreppet kan användas för att förstå varför invandrare tenderar att flytta till områden där hushåll, bestående av människor med invandrabakgrund redan är överrepresenterade. Ett liknande begrepp är kongregation. Som syftar på koncentrationer av människor tillhörande etniska minoriteter som då frivilligt samlas. Andersson anser att kongregation orsakas av nätverksgenererade flyttningar (Andersson 2007, s.128-129).

2.3.3 Ekonomiska förhållandens betydelse för etnisk boendesegregation

Enligt Molina (1997) bidrar olika förekommande ekonomiska omständigheter till att utländskt födda individer har det sämre i många sammanhang än infödda. Ungdomar och nybildade familjer bland infödda kan oftast få ekonomiskt stöd av föräldrarna i form av kontantstöd, borgensåtagande vid lån eller arv av förmögenhet. Enligt Molina (1997) saknas tillgång till sådana resurser och hjälp i stor utsträckning för barn till invandrade föräldrar, vilket hon menar leder till svårigheter för unga invandrare att flytta ifrån de segregerade bostadsområden de först hamnade i. Det finns även andra orsaker, enligt Molina (1997), som gör att den invandrade befolkningen har svårt att flytta ifrån det aktuella bostadsområdet och in i svenska medelklassområdena. Orsaken är till exempel diskriminerande handläggning av mäklare, men också diskriminering från bostadsföretag och de boende i svenska områden. Likadant är det när individer med utländsk bakgrund söker arbete eller bostad på eget initiativ utan att myndigheter har involverats på den så kallade fria marknaden. Tillgång till kredit, information och liknande egenskaper kan skapa hinder i ett samhälle som stänger vissa möjligheter för individer och familjer med "icke-svenska efternamn, icke-svenskt utseende och ännu värre, som inte talar det svenska språket som en infödd medborgare" (Molina 1997, s.107-108).

Enligt Magnusson Turner (2008) anses det att individer som lever i hushåll där både ekonomiska och sociala förutsättningar är mindre goda, vanligen bosätter sig också i de minst eftertraktade bostadsområdena i staden. Dessa bostadsområden stämplas ofta med otrygghet, bristande service och dålig kommunikation. Detta leder således till resurssvaghet i sådana bostadsområden. Denna typ av konsekvens leder vidare till sämre levnadsvillkor samt sämre livschanser för de som bosätter sig i dessa områden (Magnusson Turner 2008, s.19). Dessa egenskaper och handlingar kan leda till att brottsligheten i ett segregerat boendeområde ökar eftersom förtroende mellan de boende och samhällsinstitutionerna saknas. Detta kan i sin tur leda till att människorna som bor på området tappar intresset för det egna området.

Konsekvensen av det blir då att den informella sociala kontrollen blir svår att upprätthålla (Stjärne et al. 2007, s.164).

2.3.4 Arbetes betydelse för etnisk boendesegregation

Magnusson Turner (2008) påpekar att den etniska boendesegregationen förändras om individer som bosätter sig på ett segregerat område integreras i arbetsmarknaden. Sambandet mellan den etniska boendesegregationen och förankring på arbetsmarknaden är ett tydligt mönster. Forskningen uppvisar att det finns två faktorer som ligger till grund för sambanden mellan arbetsmarknaden och boendesegregationen. Den första faktorn är att de nyanlända människorna oftast börjar sin karriär på bostadsmarknaden i en nybyggd bostad med hyresrätt i ett förortsområde. Den andra faktorn är att de grupper som har invandrat i allmänhet har en svagare socioekonomisk sammansättning än infödda svenskar. Det betyder således att den etniska boendesegregationen är relaterad till en underliggande socioekonomisk segregation som resulterar i att skillnader inom bosättningsmönster mellan infödda och utrikesfödda individer uppstår. En ökad sysselsättning på arbetsmarknaden kan dock vara den viktigaste faktorn för att öka de invandrades valmöjligheter på bostadsmarknaden och samtidigt reglera omflyttningen från bostadsområdena (Magnusson Turner 2008, s.20).

Den etniska boendesegregationen kan uppstå allt eftersom individerna själva väljer att arbeta nära hemmet, vilket kan resultera i att de måste bo kvar där de bosätter sig. Ett resultat från en studie av Nordström & Åslund (2009) redovisar att individer med utländsk bakgrund är mest segregerade på arbetsmarknaden och löper stor risk för den lägsta sysselsättningsnivån och därmed lägsta inkomstnivån. Det är även så att bland de som är sysselsatta, är det fler som befinner sig på de typiska invandrararbetsplatserna när de kommer in på arbetsmarknaden än majoritetsbefolkningen (Nordström & Åslund 2009, s.40).

Det framkommer av tidigare forskning att det finns flertalet faktorer som bidrar till att etniskt segregerade bostadsområden upprätthålls och förstärks. Förstärkningen är ett pågående fenomen som inte direkt går att korrigera åt en önskad riktning, vilket betyder att fenomenet inte går att stoppa omedelbart. Snarare är det en upprätthållande förstärkningsmekanism som är kontinuerlig. Det finns i tidigare forskning ett antal strategier för att förhindra boendesegregation. Dock har det också framkommit i den tidigare forskningen att strategierna inte fungerar på det sätt som var tänkt. Mer specifikt om strategierna och dess erfarenhet av att bryta segregationen, redovisas i nästa del.

2.4 Strategier för att förhindra segregation

Det har genomförts olika strategier för att motverka den etniska boendesegregation och nedan redovisas erfarenheter från ett antal strategier för att förhindra boendesegregationen.

2.4.1 Allmännyttig bostadssektor

I flera europeiska länder, bland annat Sverige, bildades det offentligägda bostadsföretag som hade likadana villkor som de privata. Dessa offentliga bostäder är till för allmännyttan som

innefattar olika potentiella hyresgäster, inte bara de som anses mest utsatta. Brittiska och europeiska bostadspolitiska studier har framfört att ett par skandinaviska länder och Nederländerna inte har lägenhetstilldelning som är behovsprövad. Detta har lett till att befolkningen har hyrt lägenheter inom den allmännyttiga bostadssektorn och därmed undvikit just i detta fall social segregation. Slutsatsen i studierna har visat att om allmännyttan som bostadssektor är liten så är risken att de mest utsatta och fattiga segregeras från resterande stadsbefolkning stor (McCrone & Stephens 1995:21, se Andersson 2007, s.134).

En negativ aspekt som Bolt, Phillips & Van Kempen (2010) förklarar är att i vissa stadsdelar så har ett homogent bostadsbestånd lett till sammanträngning av låginkomst-hushåll. Indirekt består dessa låginkomsttagare utav etniska minoritetsgrupper som är överrepresenterade bland de fattiga i stadsdelen. Exempel på land som det redogörs för i en sådan situation är Sverige, där stadsdelar till stor del är enformiga områden bestående av lägenheter som ägs av ett allmännyttigt bostadsföretag (Bolt, Phillips & Van Kempen 2010, s.130). Den etniska segregeringen förekommer i områden där allmännyttan dominerar och bostadsbeståndet är homogent. Det löser då inte problemet med segregation om det byggs bostäder på områden som generellt är mindre attraktiva (Ibid).

2.4.2 Social blandningspolitik

Blandningspolitik syftar till att blanda upplåtelseformerna hyresrätter och bostadsrätter inom ett område. Med detta menas att hyresrätter som är offentligt ägda men också privat ägda, blandas med bostadsrätter. I Sverige är upplåtelseformers anknytning till inkomster hög i de större städerna och genom att blanda marknadsformer i bostadsområden som består utav en majoritet hyresrätter, anses det skapas fördelar. Bland annat anses en minskning i stigmatiseringen av området och lägre underhållskostnader finnas bland fördelarna (Andersson 2008, s.134).

Bolt, Phillips & Van Kempen (2010) drar slutsatsen att den breda samlingen utav blandningspolitik som återfinns i Europa, gemensamt består av ett misslyckande när det kommer till att i märkbar utsträckning minska nivån hos den etniska segregationen. Detta avses bero på att blandningspolitiken inte kan förväntas förstärka ett områdes sammanhållning. Det kan också tilläggas att klassegregeringen inte heller påverkas utav de politiska åtgärderna. Förutom att blandningspolitik tenderar att inte kunna möta förväntningarna, så kan blandningspolitiken också leda till att individens valfrihet angående boende begränsas samt att områden delas upp (Bolt, Phillips & Van Kempen 2010, s.130). Ett av skälen till varför blandningspolitiken tenderar att misslyckas minska etnisk segregation, beror på att politiken inte riktar sig mot etniska minoriteter direkt, inte heller adresserar de deras sociala och kulturella bekymmer. Det har framkommit att blandningspolitiken nödvändigtvis inte resulterar i fördelar utan att den också kan resultera i en uppdelning av området där blandningspolitiken har utförts (Bolt, Phillips & Van Kempen 2010, s.133).

2.4.3 Områdesbaserade program

Med områdesbaserade program avses hur problem diskuteras och hur länder och städer genomför åtgärder för att inom områden med program påverka och minska segregationens nivå och de negativa effekterna av segregationen. Andersson (2008) påpekar att de svenska områdesbaserade programmen skiljer sig från andra europeiska länder. Problemen i områdena

tycks vara sociala och åtgärderna som tillämpas på de sociala problemen är av social karaktär. Utöver att Sveriges statliga åtgärder men också problemen avses vara sociala, så använder också Sverige sociala program för att påverka fysiska problem. Andersson (2008) förklarar att kvalitén på svenska bostäders planering och nivå i utsatta områden inte är något större problem. Därav är också avsaknaden av fysiska åtgärder motiverad. Skälet bakom varför det används sociala åtgärder anser grunda sig i att det finns bostadsområden där fattigdomen är hög (Andersson 2008, s.138-139).

Andersson & Bråmås (2004) hävdar att det pågår ett utflöde från oroliga områden, där utflödet består utav individer som är relativt förmögna. Samtidigt pågår det också ett inflöde till samma områden, där inflödet består utav marginaliserade och ekonomiskt svaga grupper. Denna process gör att egenskapen som ett oroligt område bibehålls. Processen skapar då problem för de områdesbaserade interventionerna, speciellt i det avseendet att bryta segregation. Strategin påverkar individuella hushåll eftersom de flyttar ut, men lyckas inte påverka den upprepande processen som pågår i bostadsområden. Det leder till att området i fråga behåller samma karaktär och segregationen kvarstår (Andersson & Bråmås 2004, s.521 & 527). Det verkar uppstå en problematik i att bryta segregationen "på riktigt" med områdesbaserade program eftersom att problemet som har att göra med fattigdom och utsatthet i områdena kvarstår. Åtgärderna lyckas inte förändra strukturen på segregationen, utan lyckas få segregationens mönster att cirkulera, men dock ej brytas.

För att summera: Dessa strategier för att förhindra segregation syftar på att det finns flera tillvägagångssätt för att minska segregationen enligt tidigare studier som gjorts. Dock så framkommer det att dessa strategier för att minska segregation inte tenderar att fungera fullt ut i praktiken vid de tillfällen de appliceras. Det föreligger då problem hos dessa strategier som gör att segregationen inte kan åtgärdas på det sätt som var planerat. Tidigare resultat Löfström (2001) visar att dessa strategier förutsätter en hög grad av samverkan mellan alla de aktörer som behöver engageras kring åtgärder för att bryta segregation. Men resultaten Bengtsson & Melke (2014) påvisar också att samverkan mellan involverade organisationer och berörda individer är minst lika väsentligt. För att samverkan ska kunna fungera i ett sådant komplext nätverk krävs det tillit, inte bara mellan aktörerna men också i förhållande till invånarna. Eftersom vi inte från tidigare studier vet hur aktörerna och de andra berörda parterna skall samverka i komplexa nätverk eller skapa tillit gentemot involverade, krävs det att vi studerar dessa fenomen. Detta gör vi genom att vi undersöker det valda fallet av områdesarbete utifrån en teoretisk referensram som ger en bättre förståelse för hur samverkan och tillit skapas.

3. Teoretiska referensramar

Den teoretiska referensramen byggs upp av samverkansteori, teorier om socialt kapital och förtroende. Först redogörs för tre olika former av samverkan av Kajsa Lindberg (2009). För att förstå vad organisationerna behöver uppnå för sina samverkansprojekt har vi vidare valt att ta hjälp av Putnams (1993) teori om socialt kapital. Till sist tar vi upp Rothsteins (2003) tre steg av misstroende, där individens förtroende till samhället och organisationer påverkas beroende på hur individen uppfattar organisationer och myndigheter.

3.1 Samverkansteori

Enligt Lindberg (2009) bygger många exempel på samverkan i grunden på relationer mellan olika organisationer, men mer specifikt på relationer människor har med varandra mellan olika organisationer. (Lindberg 2009, s.63-64) redovisar tre olika former för samverkan; *nätverk*, *partnerskap* och *projekt*.

3.1.1 Nätverk

Lindberg (2009) förklarar att med nätverk vanligtvis brukar beskrivas som en struktur med olika beståndsdelar som sammankopplas till varandra. Själva begreppet nätverk kan syfta på många olika sammanhang, dock i mer vardagliga termer används det för att beskriva mänskliga nätverk. I dessa nätverk befinner sig människor med liknande intressen som utför transaktioner av information och erfarenheter. Denna nätverksmodell grundar sig på att en organisation är verksam i sin omgivning, där ett begränsat antal aktörer också befinner sig i. Med aktörerna har organisationen ständiga transaktioner med. Genom dessa transaktioner utvecklas relationen mellan organisationen och aktörerna, därmed kopplas deltagarnas resurser och aktiviteter samman. När organisationerna och aktörerna börjar samarbeta leder detta gradvis till att de får inverkan på varandra under arbetets gång, som sträcker sig över en länge tidsperiod. För att kunna hantera denna typ av relation, förespråkar Lindberg (2009) att deltagarna skall anpassa sig själva och sina rutiner, samt visa ömsesidighet. Hanterandet av relationer gäller inte bara för just samverkan i form av nätverk, utan också för alla andra samverkanssammanhang. Generellt är det typiskt för alla former av samverkan att det skall föreligga ett ömsesidigt beroende. Nätverk syftar dock mer specificerat på samordning mellan deltagare med motsvarande mål och intressen, detta baseras på att nätverk inleds med att deltagande aktörer bestäms för att sedan studera hur dessa deltagare kan sammanlänkas i ett nätverk. (Lindberg 2009, s.65).

3.1.2 Partnerskap

Enligt Lindberg (2009) är det mer förekommande att diskutera partnerskap mellan organisationer. Ett exempel Lindberg (2009) redogör för är att partnerskap och samverkansprojekt bildas med syfte att ta fram och införa ny policy, normer eller regler. Partnerskap tenderar också till att skapa nya strukturer och rutiner för dem som ingår i partnerskapet. Lindberg (2009) beskriver olika former av partnerskap. Med partnering syftas det på entreprenörers olika former av samverkan som är långvariga och baserade i projektform. Syfte med partnering är att förkorta projektider, högre kostnadseffektivitet och

tillfredsställa kundernas krav på ett bättre sätt. Partnering innebär mer än enbart reglerade kontrakt, det skiljer sig från det traditionella (Lindberg 2009, s.66).

En annan form av partnerskap är den som avser relationen mellan privata och offentliga organisationer. Denna typ är i kontaktform och är mer formell än partnering. På svenska betecknas detta partnerskap som OPS, offentlig-privat samverkan. Det essentiella i denna typ, är att det försiggår ett samarbete mellan den privata och offentliga sektorn. Mer specifikt så syftar detta på att den privata sektorn skall ställa en offentlig tjänst till förfogande. Detta sker genom att den offentliga sektorn ger ett uppdrag till den privata, som den privata sektorn då helt och hållet har ansvar om i form av finansiering och planering (Lindberg 2009, s.67).

Privatoffentliga partnerskap (POP) betecknas också som en typ av partnerskap. Med privatoffentligt partnerskap syftas det på mer än bara tjänster och upphandlingar mellan privata och offentliga organisationer. Det kan beröra mer omfattande samhällsfrågor som måste motverkas. Vidare kan partnerskapet i detta fall vara formellt eller informellt och de kan även vara tidsbegränsade och icke-tidsbegränsade (Lindberg 2009, s.68).

Det kan dock uppkomma ett antal svårigheter eller dilemma när det kommer till samverkan mellan organisationer. Dessa svårigheter uppkommer som fyra stycken och kan uppstå vid olika typer av samverkansformer, oavsett vilken form samverkan har. Svårigheterna är; självständighet, avgränsning, trovärdighet och ansvar (Mörth & Andersson 2006, se Lindberg 2009, s.68).

Självständighet: Aktörerna inom organisationerna som samverkar i partnerskap är ofta redan självständiga. Problemet ligger då i att ett partnerskap kräver en arbetsfördelning av uppgifter, samtidigt som denna fördelning av arbetsuppgifter inte låter de redan självständiga aktörerna fortsätta vara självständiga. Partnerskapet ska istället organiseras och hållas ihop trots arbetsfördelningen. **Avgränsning:** I samverkan är de frågor eller uppgifter som behandlas och arbetas med ofta mycket omfattande och övergripande problem, vilket leder till att det blir svårt att avgränsa. Ett exempel är att en organisation har svårt att hantera ett övergripande problem på egen hand. Därmed kan arbetet och frågorna som behandlas vara problematiska att avgränsa. **Trovärdighet:** Samarbetet mellan de olika parterna skall vara berättigat av samtliga inblandade parter. Det ska vara berättigat utifrån ett ekonomiskt, samhälleligt eller politiskt perspektiv. I partnerskapet måste de olika riktlinjerna och regelsystemet förankras för att anses trovärdiga hos alla inblandade parter. **Ansvar:** Syftar på att det i samverkan finns en chans att ansvarstaganden kan bli utspridda vilket betyder att ingen kan hållas direkt ansvarig för vissa handlingar. Ansvaret syftar på olika områden, som ekonomi men också kan det syfta på att arbetsfördelningen då är otydlig. Otydligheten kan då medföra att det ställs krav på tydligare arbetsfördelning (Mörth & Andersson 2006, se Lindberg 2009, s.68-69).

3.1.3 Projekt

Oftast kan samverkan och det arbete som tillkommer vara svårt att få in i en befintlig organisationsstruktur. För att ändå göra samverkan möjligt är ett tillvägagångssätt att istället placera samverkansaktiviteterna utanför och bedriva dem i projekt. Det är vanligare idag att använda sig utav projekt för många offentliga organisationer. Genom att genomföra ett projekt, sätter man ett mål för de som deltar i projektet att kunna förhålla en uppgift. Detta ger upphov till nyskapande processer som kan leda till att man finner en lösning för att åstadkomma det som eftersträvas. Projektets aktiviteter är tidsbegränsade, samtidigt som de

görs åtskilt från en organisations rutiner. En fördel som nämns med projekt är att det involverar olika sorters människor som då besitter annorlunda erfarenheter i sin karriär, som kan vara en tillgång för projektet (Lindberg 2009, s.71). Den stora utmaningen för samverkansprojekt är att integrera bestämmelser och regler med olika arbetsroller men även organisationers normer och traditioner och kvalifikationer. Det är viktigt att organisationerna som medverkar integreras, både med andra organisationer men också med samverkansprojektet i fråga (Lindberg 2009, s.72).

I dessa tre olika former av samverkan, har det framkommit således att det finns olika typer av kriterier och faktorer som bör tas hänsyn till för att samverkansprocessen inte ska misslyckas.

Nätverk förespråkar för långsiktiga samverkansprocesser. För att deltagarna ska kunna förhålla sig till varandra krävs det då att det finns ett ömsesidigt beroende mellan aktörerna i samverkansprocessen. Det skall då föreligga en förståelse och acceptering hos deltagarna mot varandras organisationer. I partnerskap framkommer det olika typer av faktorer som i samverkansprocessen är problematiska. Självständigheten som aktörer verksamma i organisationer besitter var problematisk eftersom det inte tillåts i partnerskap. Avgränsning är bland faktorerna som kan förekomma som problematiska, där det svåra ligger i att kunna avgränsa större problemområden i samverkansprocessen. Trovärdighet syftade på att samverkan skall vara berättigat för alla inblandade aktörer, genom att regler och riktlinjer skall vara förankrat. Till sist i partnerskap fanns ansvar, som syftar på att ansvarstaganden blir diffusa vilket leder till att ingen kan hållas ansvarig. Inom Projekt ansågs det viktigaste kriteriet vara att bestämmelser och regler skulle lyckas integreras med arbetsroller, verksamhetens normer, traditioner och kvalifikationer. Deltagande organisationer ska då integreras och kunna arbeta med andra organisationer i samverkansprojekt. Det framkommer således att framgångskriterierna kretsar kring att förhållandet mellan samverkande parter skall vara stabilt, i form av en ömsesidighet och förståelse mellan deltagarna. Vi ska i därför nästa del presentera hur tilliten skapas och upprätthålls mellan de samverkande parterna, men också hur misstro kan framkomma. Det vi presenterar i nästa del är tillitspåverkande åtgärder.

3.2 Tillitspåverkande åtgärder

I denna del presenteras Putnams (1993) teori om socialt kapital i form av tre olika delar. Dessa delar är förtroende, normer och nätverk. Putnam (1993) förklarar innebörden av socialt kapital och hur det framstår i samhället. Vidare presenteras också Rothsteins (2003) teori om hur misstro kan skapas mellan människor och offentliga institutioner.

3.2.1 Socialt kapital

Putnam (1993) förklarar att begreppet och innebörden av socialt kapital innefattar förtroende mellan människor och människors förtroende för samhällsorganisationer. En fördel med det sociala kapitalet är att det inte bara påverkar och berör en enda individ, snarare är det sociala kapitalet en faktor som påverkar fler än bara en individ. Det är en resurs som alla berörs utav vilket gör att det också gynnar samhället i stort (Putnam 1993, s.205).

Grunden i detta är att genom samarbete så blir vardagen och handlingar lättare att genomföra, vilket leder till att samhällseffektiviteten också förbättras (Putnam 1993, s.201). Putnam

(1993) förklarar att det är förtroendet som styrker och ger upphov till samarbetet. Med det menas också att ju högre graden av förtroende är i ett samhälle, desto större chans är det att ett samarbete förekommer. Förutom att förtroende ger upphov och stärker samarbetet, så förklaras det också att ett utövat samarbete i sin tur ger upphov till förtroende (Putnam 1993, s.192). Putnam (1993) hävdar att det sociala kapitalet är delar av samhällets organisation och redogör för tre av dessa delar, vilka är förtroende, normer och nätverk. Delarna kan förbättra samhällseffektiviteten genom att kollektivt handlande underlättas i sociala situationer (Putnam 1993, s.188).

3.2.2 Socialt kapital i form av förtroende och normer

Putnam (1993) förklarar två former av reciprocitet, som kan finnas till vid olika tillfällen mellan individer. Den balanserade reciprocitet syftar på tillfällen när två individer gör en form av utbyte, båda visar ömsesidighet vid ett socialt handlande. Den andra formen av reciprocitet är den generaliserade. Denna syftar på att vid ett slumpmässigt tillfälle så utför en individ någon sorts tjänst eller handling gentemot en annan part. Det uppkommer då en förväntning hos ena parten att få handlingen denne utförde i gengäld från motsvarande part. Detta kan ses som ett ge och ta bytesförhållande mellan de två parterna. Vidare anser Putnam (1993) att den generaliserade reciprocitetens norm är fruktbar med att ge upphov till socialt kapital. Denna generaliserade reciprocitet anses vara stark i samhällen där ett visst förtroende föreligger, ett förtroende om att tjänsten eller handlandet blir återgäldat förr eller senare. Det krävs då att ett förtroende i samhället finns för att den generaliserade reciprociteten ska kunna uttryckas (Putnam 1993, s.207-208).

3.2.3 Socialt kapital i form av nätverk

Det finns två typer av nätverk, horisontella och vertikala. Inom de horisontella nätverken är alla individer på samma nivå och innehar lika mycket makt, medan inom de vertikala så är det snarare en uppe-nerifrån struktur som kännetecknas av att vissa individer besitter en auktoritär ställning. Putnam (1993) tar upp deltagande i föreningar som exempel på ett horisontellt nätverk. Dessa anses vara samhällsengagerade då de skapar en närliggande kontakt på horisontell nivå. Dessa nätverk gör att befolkningen kommer närmare varandra och ger upphov till att också utföra samarbete som är nyttigt för alla parter. Nätverket utgör då en form av socialt kapital som är betydelsefullt (Putnam 1993, s.208-209). Det skiljs mellan segregerade horisontella nätverk och samhällsengagerade nätverk. Även om det segregerade nätverket gör att just en grupp kan samarbeta så innehåller det samhällsengagerade nätverket ett mer omfattande samarbete bland flera grupper som kan anses vara en del av samhället, detta eftersom inte bara en grupp utan flera grupper samarbetar (Putnam 1993, s.211).

3.2.4 Tre steg av misstro

Rothstein (2003) förklarar att det i själva verket är samhällets offentliga institutioner/myndigheter och deras sätt att verka gentemot medborgarna som är grunden till om socialt kapital skapas alternativt förstörs. De som väljer hur myndigheterna skall handla är staten, mer specifikt hur politiken skall genomföras i de offentliga institutionerna bestäms av staten eller de folkvalda. Det är gentemot denna genomförda politik som medborgarna bildar sig en uppfattning (Rothstein 2003, s.189).

Vidare presenterar Rothstein (2003) sambandet mellan hur människans personliga erfarenheter och generella information, kan förändra tilliten i relation till andra människor. Det är i denna modell människors personliga erfarenheter och generella information som är den oberoende variabeln och tilliten i relation till andra människor som då är den beroende variabeln. Rothstein (2003) kallar detta en "kausal mekanism" som innehåller tre steg. Det första steget syftar på förtroendet eller bilden medborgarna har utav de offentligt anställda i samhället. Tror medborgaren att dessa tjänstemän är osakliga eller korrumpörande så leder det till att medborgaren uppfattar resterande anställda i det offentliga som icke trovärdiga. Trovärdigheten för andra människor anses här sjunka. I det andra steget som följer det första, sjunker trovärdigheten för människor i allmänhet ytterligare. Rothstein (2003) påpekar här på att när offentliga tjänstemän är partiska och korrumpörade, så tvingas människor till att också agera omoraliskt eller strida mot lagen. Exempel på dessa ageranden anses vara mutor, bestickning eller favorisering av släktingar och vänner inom myndigheter och service. Det sista och tredje steget syftar på situationen när samhället är såpass korrumpörat, tvingas medborgarna också själva använda sig av dessa omoraliska eller olagliga handlingar för att kunna fortgå i samhället. Slutsatsen hos medborgarna blir att medborgaren själv på individnivå inte är trovärdig i sina handlingar, så då är inte heller andra personer i samhället eller i allmänheten trovärdiga (Rothstein 2003, s.189).

3.3 Teoretisk analysmodell

I vår analys har vi utgått ifrån den teoretiska föreställningen som behandlar samverkansformer. I samverkansteorin presenterar tre olika samverkansformer som parterna i samverkan kan använda sig av. Dessa tre samverkansformer innehar olika karaktäristiska drag angående hur samverkan sker och vilka aktörer som är delaktiga. Den första formen av samverkan behandlar det mänskliga nätverket, som avser relationen mellan organisationer och aktörer. Den andra formen av samverkan är partnerskap, denna form avser rutiner och struktur kring arbetet samt fördelning av ansvarsområden. Den tredje och sista formen av samverkan bedrivs i form av projekt, som betyder delvis att samverkansaktiviteterna sker utanför organisationen eller verksamheten.

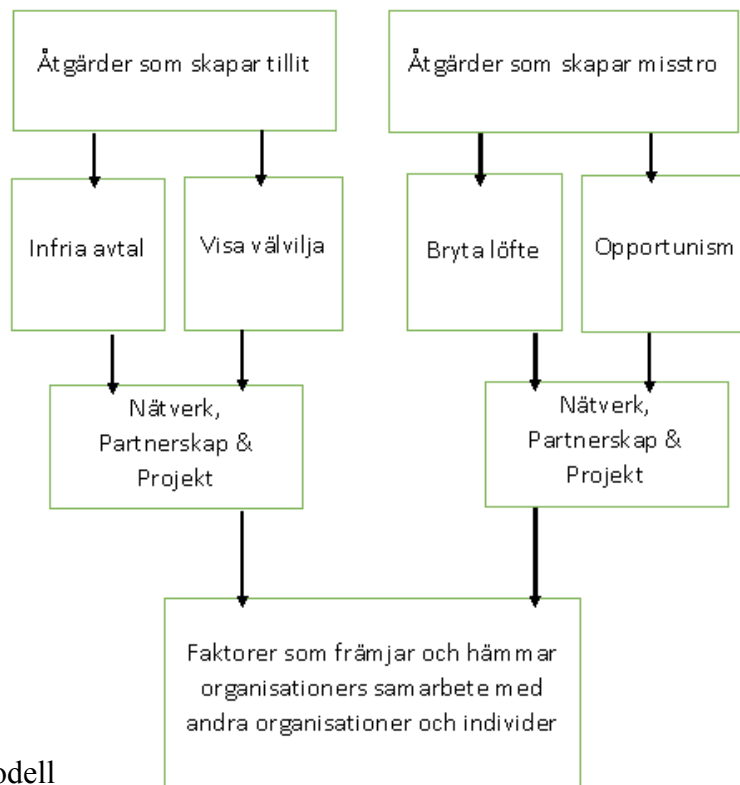
Vidare har vi också utgått ifrån tillitspåverkande åtgärder som teoretisk föreställning. Denna teori behandlar innebörden av socialt kapital och tre steg av misstro. Socialt kapital kan vara i form av förtroende och normer samt nätverk i samhällets organisation. Socialt kapital i form av förtroende och normer kan förekomma genom två former av reciprocitet, den generaliserade och balanserade. Nätverk förekommer främst genom horisontella och vertikala, där horisontella avser att alla deltagarna är på en jämlik nivå, medan den vertikala avser auktoritära nivåer mellan deltagarna. De tre stegen av misstro syftar på att det är offentliga institutioner som påverkar individers förtroende gentemot resterande samhälle. Dessa teorier kommer att användas för analysen. För att ge analysen en mer strukturerad form kommer dessa teorier knyts till tillitsfrämjande respektive misstroendeskapande faktorer.

Mayer, Davis och Schoorman (1995) delar in tillitsbegreppet i tunn och tjock tillit. Med tunn menar de att den aktör som ska utvärdera om en annan aktör är trovärdig bedömer om vederbörande har den förmåga och vilja som behövs för att kunna infria de avtal och löften en part ingått. Med denna nivå av tillit har negativa förväntningar slopats. Men med tjock tillit menar de att positiva förväntningar har skapats, inte bara att negativa har slopats. För att en sådan positiv förväntan ska uppstå hos en aktör menar de att vederbörande behöver göra mer

än som förväntat. De förklarar att vederbörande behöver visa välvilja. Motbilden till dessa kan då antas skapa misstro, det vill säga negativa förväntningar på vad som ska komma ut av ett samarbete. En part som bryter löften och visar prov på att försöka gynna sina egna intressen när möjlighet ges, visa opportunist, antar vi i vår modell skapar misstro mot de berörda parterna. Vi får på det sättet olika grader av förväntan på samarbetet från tron på att det ska misslyckas, till att det inte finns negativa förväntningar och vidare till att det finns positiva förväntningar.

Vi har valt att analysera dessa tre samverkansformer genom att gå djupare in på vad det är som skapar tillit och vad som skapar misstro inom dessa samverkansformer. Inom samverkansformerna finns det olika parter som verkar i samhället. Parterna består delvis av organisationers förhållande till andra organisationer som de har samarbete med. Den andra delen är bestående av organisationers förhållande till individer. Genom att tillämpa de tillitpåverkande faktorerna på varje samverkansform, så är förutsättningen att det ska framkomma vad som skapar misstro och tillit i samverkansformerna. Helhetsbilden ska ge en föreställning av vad det är för faktorer som underlättar alternativt försvårar organisationers samarbete med andra organisationer men också individer i samhället.

Teorin har framhåvt att någon form av samverkan krävs för att klara av och lösa komplexa situationer och processer. Det har även framgått att socialt kapital underlättar samarbete och ökar samhällseffektiviteten. Tilliten och samarbetet är beroende av varandra till stor del för att man behöver den ena för att få mer av den andra. Samverkansteorin har framställt att i samverkansformerna är det viktigt att det upprätthålls en sorts ömsesidig relation för att samverkan ska bli framgångsrik. Men också att deltagarna och aktörerna lyckas integrera sina verksamheter och sitt arbete med varandra. Framgångskriterierna syftar då på att det skall skapas stabila förhållanden mellan samverkande parter. För att tydliggöra hur vi valt att gå vidare med den teoretiska referensramen och hur dessa teoretiska begrepp sammankopplas med varandra har vi illustrerat följande analysmodell nedan.

Figur 1. Analysmodell

4. Metod

I metoddelen redovisas kort om val av den geografiska platsen. Sedan förklaras vilken typ av forskningsmetod vi har valt för uppsatsen. Vidare beskriver vi olika väsentliga begrepp som vi tillämpar i vår valda metod.

4.1 Fallbeskrivning

4.1.1 Norrby

Norrby är ett mångkulturellt område och har varit det under en längre tid. Norrby är en liten och gammal stadsdel, som ligger nära Borås centrala delar. Som tidigast på 1930-talet fick Norrby ta del av arbetskraftsinvandring från Polen, Lettland och Estland bland annat. Istället för att folk flyttade från landsbygden till staden, flyttade de nu istället från ett land till ett annat. I och med arbetskraftsinvandringen ökade andelen invandrare i Norrby. Denna typ av invandring skedde under 1950-, 1960- och 1970-talen. Ett skäl till att invandrare bosatte sig i Norrby anses vara att där byggdes ett stort antal lägenheter med miljonprogrammet som pågick 1965-1974 (Stadsdelen Norrby 2011-2013).

Stadsdelen har byggts ut genom åren och är idag ett av de två största bostadsområdena i Borås Stad. Trots att stadsdelen består av ett högt antal lägenheter och ligger i ett centralt läge anses stadsdelen vara oattraktiv i många ögon. Mycket av det som återspeglar Norrby utifrån media ger ofta en bild som är negativt laddad. Idag är Norrby förknippat med ett problemområde, ett område där segregationen visar sig och ett ställe som anses vara otryggt och fattigt i många ögon. Medelinkomsterna hos invånarna är låga medan arbetslösheten är hög. En stor del av bostäderna i området är gamla och det finns tydliga tecken på slitage på fastigheterna (Stadsdelen Norrby 2011-2013).

Borås Stad har målet att motverka diskriminering och segregation på bostadsmarknaden. Program för ett integrerat samhälle riktar in sig på målgrupper. Målgrupperna består av personer födda utomlands och personer födda i Sverige som har utomlandsfödda föräldrar. Programmet säger vad som ska utföras, men inte på vilket sätt det skall utföras. Det är kommunfullmäktige som tagit fram programmet, men det är arbetslivsförvaltningen som ska utföra och ansvara för hur det utförs. Programmet fastställdes 2002 och är en politisk vilja som konkretiserar vad tjänstemännen ska göra. Programmet fungerar som styrning för hur förvaltningen skall arbeta (Enhetschef, Arbetslivsförvaltningen).

Tillvägagångssättet för att göra detta är att bjuda på ett stort utbud av bostäder, som då har olika upplåtelseformer. En viktig del av bostadsarbetet är också att bostadsområden ska verka som en gemensam mötesplats för de boende. Vidare är också arbete en viktig del för integration. Programmet förespråkar att Borås Stad skall samverka med näringsliv och andra myndigheter för att ge nyanlända en chans att ta sig in på arbetsmarknaden (Borås Stad 2014).

4.1.2 Deltagare

De personerna som deltagit i vårt arbete är ifrån olika organisationer och förvaltningar i Borås Stad. Organisationerna och förvaltningarna dessa individer är verksamma inom, arbetar på

olika tillvägagångssätt med att integrera Norrby och öka social hållbarhet i stadsdelen. Vi har intervjuat tre individer som har en högre befattning i strukturen och tre individer som jobbar aktuellt på Norrby. På den övre nivån finns respondenterna inom Textil Museet, Arbetslivsförvaltningen och AB bostäder. På den lägre är två av respondenterna från mötesplatsen i Norrby, som är en kombination av bibliotek, café och medborgarkontor. Den sista respondenten är verksam som ordförande inom Somaliska föreningen.

R1: AB bostäder, Utvecklingsledare inom social hållbarhet

AB bostäder är Borås största kommunala bostadsföretag som verkar i allmännyttan. De flesta av invånarna bosatta på Norrby är hyresgäster hos AB bostäder och AB bostäder äger 1040 hyresrätter på Norrby. AB bostäder står som hyresvärd för en stor majoritet av lägenheterna i Norrby.

R2: Arbetslivsförvaltningen, Enhetschef inom integrationsenheten

Arbetslivsförvaltningen är den förvaltning som förenar både kommunens arbetsmarknadsinsatser och försörjningsstöd i Borås Stad. Målet med förvaltningen är att få en helhetsbild och kunna hjälpa individer med försörjningsstöd till egenförsörjningsnivå. Integrationsenheten är en utav olika avdelningar som verkar under Arbetslivsförvaltning där de arbetar bland annat med "Program för ett integrerat samhälle".

R3& 4: Mötesplatsen Norrby, Bibliotekarie/samordnare & Verksamhetsledare inom fritid

Mötesplats Norrby är en sammansättning av bibliotek, café, medborgarkontor samt aktiviteter som finns på stadsdelen Norrby. Mötesplatsens syfte är att öka kvalitén för de boende på Norrby genom att erbjuda mer lättillgänglig service samt ge möjlighet för de boende och föreningar i stadsdelen att bedriva egna projekt.

R5: Textilmuseet, Intendent inom Strategisk stadsutveckling och museiutveckling

Museiutvecklingen hänger ihop med stadsutvecklingen i Norrby. Bland annat så riktar museiutvecklingen in sig på Norrby genom olika typer av projekt i stadsdelen, som fokuserar på samtidskonst.

R6: Somaliska förening, Ordförande

Somaliska förening är en fristående förening som finns på Norrby där föreningen bland annat finns till för att hjälpa de somaliska analfabeterna med svenska språket. En viktig del i föreningslivet är att man träffas, pratar, förmedlar information muntligt samt dela och uppleva gemenskapen och kulturen.

4.2 Val av metod

4.2.1 Kvalitativ intervju

Den tillämpade forskningsmetod för vårt arbete har varit den kvalitativa forskningsmetoden eftersom vi ville undersöka ett fenomen, vilket är den etniska boendesegregationen. Lind (2014) förklarar att den "kvalitativa forskningsansatsen" är relaterad till ett tolkande

vetenskapsideal. Vi har intervjuat olika utomstående individer för att få information och respons från dem, samt att vi kopplat de frågor vi ställde, till våra teoretiska utgångspunkter i studien. Vi ville även skapa en fördjupad förståelse kring respondenternas perspektiv, inte enbart från tidigare forskning och enkäter, utan även ifrån den verkliga upplevelsen.

Bryman (2008) förklarar att i en kvalitativ undersökning är det respondentens beskrivning och synpunkt som står i centrum. I vårt fall är det de berörda aktörernas utsagor och antydningar på hur samverkan och tillit går till i målet att motverka den etniska boendesegregationen. Gällande datainsamlingsmetoderna använde vi oss av kvalitativa intervjuer för att vi ville fånga respondenternas perspektiv och erfarenheter, enligt Brymans rekommendation (2008), i detta fall av hur samverkan och tillit fungerat. Vidare använde vi semistrukturerad intervju för att vi ville ge intervjupersonen en stor frihet att forma svaren på sitt eget sätt. På detta sätt så fick vi ett klarare perspektiv och beskrivning från respondenterna. Under varje intervjutillfälle har uppsättningen av intervjufrågor varit annorlunda samt att följdfrågorna varierat beroende på respondentens verksamhet och hur denna svarar och reagerar på frågorna (Bryman 2008). En nackdel som förekom i samband med semistrukturerade intervjuer var att transkribering av intervjuerna har varit tidskrävande (Bryman 2008) men detta löste vi genom att dela upp transkribering av intervjuerna.

För forskningsansatsen använde vi den abduktiva ansatsen, vilket Lind (2014) beskriver som någonstans mellan induktiv och deduktiv ansats. Utgångspunkten för den abduktiva ansatsen i vårt arbete har varit ifrån teorin, vilket sedan medföljer som en anpassad del under det empiriska insamlingsmaterialet (Lind 2014). När vi konstruerade intervjufrågorna anpassade vi dessa frågor utefter områdena vår teoretiska referensram behandla. Istället för att teorierna och empirin har en styrande roll, så har empirin och teorierna varit mer integrerade (Ibid). Avsikten var inte heller att förkasta eller bevisa något, utan vi ville undersöka hur vår teoretiska referensram tillämpas i praktiken på det empiriska materialet vi fått fram genom de utförda intervjuerna därmed är vår analysstrategi en teoriutvecklande ansats (Ibid).

4.2.2 Urval

Vi har sammanlagt genomfört sex stycken semistrukturerade intervjuer med olika aktörer. Respondenterna valdes både genom målstyrt urval och snöbollsurval. Enligt Bryman (2008) innebär målstyrt urval ett icke-sannolikhetsurval, det vill säga att forskaren inte har avsikten att välja ut deltagare i en undersökning på ett slumpartat sätt. Utan målstyrt urval grundar sig på att forskaren själv väljer olika individer, enheter och förvaltningar som anses vara relevanta för forskningsfrågorna (Bryman 2008). Ett snöbollsurval är en metod där forskaren tar kontakt med ett antal individer som är relevanta för undersökningen och sedan utifrån dessa individernas tips, finner andra kontakter som också anses vara relevanta för studien (Bryman 2008). Dessa två urval har vi tillämpat i vår studie för att kunna besvara våra forskningsfrågor. Eftersom vårt arbete berör känsliga ämnen och omfattande frågor ansåg vi att det är förnuftigt att ta kontakt med rätt person för att få den förståelsen vi vill få fram. Det är där målstyrt urval kom in i bilden som urval. Snöbollsurval tillämpas i efterhand då vi vid varje intervjutillfälle frågade vilka personer de rekommenderar oss att ta kontakt med. Detta på grund av att vi ville få ett så bra resultat som möjligt. Det är genom dessa urval vi har haft tillfälle att möta intervjupersonerna och få deras perspektiv kring våra frågor.

4.2.3 Kvalitativ dataanalys

Vi utgick ifrån Brymans (2008) upplysningar under sammanställande samt tolkning av det empiriska materialet. Detta genom att ge en simpel och kortfattad bild av respondenternas utsagor till det insamlade materialet, kallat Grounded theory (Bryman 2008). För transkribering av intervjuerna har mycket tid lagts åt att sortera viktiga partier från intervjupersonernas svar. Allt material som framkommit genom den transkriberade empirin har inte använts. Vi har istället utgått ifrån en fokuserad kodning där vi har kategoriserat och ramat in väsentliga delar från intervjupersonernas svar (Ibid). Genom dessa upplysningar har vi kunnat sätta fokus på det huvudsakliga för vårt syfte och vår frågeställning. I analysmodellen har vi delat in åtgärder som påverkar tillit, in i två huvudkategorier. Vidare delas huvudkategorierna in i två underkategorier vardera vilket skapar fyra variabler som vi tillämpar på de tre samverkansformerna, för att analysera vad det är som främjar och hämmar tilliten i dessa samverkansformer.

Efter att ha transkriberat och kategoriserat datamaterialet gjorde vi en kritisk granskning för att hitta eventuella fel och upprepningar, samt förklaringar som inte har sammankoppling till vårt valda ämne och den teoretiska referensramen. Detta framkom genom att vi diskuterade ihop och gick igenom ytterligare en gång respondenternas svar, kopplad till vår teoretiska referensram. Därefter analyserade vi materialet genom att hitta likheter och skillnader samt överensstämmelser i samverkan, tillit och innebörden av segregationen (Bryman 2008).

4.3 Etiska överväganden

Vi har utgått ifrån fyra grundläggande etiska frågeställningar som enligt Bryman (2008) anses vara viktiga för alla medverkande i en forskningsstudie. Det första är informationskravet som går ut på att forskaren har skyldighet att informera deltagaren om den aktuella forskningens syfte. Detta informationskrav har vi haft i åtanke i vår studie och inför varje intervjutillfälle har samtliga deltagarna informerats om studiens syfte samt vilka moment som ingår i vårt arbete. Vi har även varit noggranna med informering av att deltagande är frivilligt och att personerna har rätt att avböja deltagandet när som helst, i enlighet med Brymans (2008) rekommendation. Detta krav hör ihop med samtyckeskravet där respondenterna som medverkat har angett sitt samtycke till deltagande av vår studie. Eftersom intervjupersonerna är över 18 år har det inte förekommit något behov av ett godkännande från någon. Samtliga respondenterna har också medgivit sitt samtycke att spela in intervjuerna (Ibid). Enligt Bryman (2008) ska uppgifter om alla deltagare som medverkar i undersökningen, hanteras med maximal konfidentialitet. Personuppgifter med nödvändighet skall skyddas på ett sådant sätt att obehöriga inte kan röra de. Detta krav har vi också varit noggranna med och försäkrat deltagarna om kravet vid varje intervjutillfälle. Vidare har vi försäkrat respondenterna att deras personuppgifter inte skulle avslöjas så att obehöriga kan komma åt uppgifterna. Trots att samtliga intervjupersonerna har gett sitt samtycke att använda deras namn och position har vi valt att anonymera dem och endast beskriver dem i deras yrkesroll. På grund av nyttjandekravet kommer uppgifterna till respondenterna inte finnas tillgängliga utanför studien eftersom uppgifterna används endast för studieändamål (Bryman 2008).

4.4 Tillförlitlighet och pålitlighet

Reliabilitet behandlar forskningsresultatens konsistens och tillförlitlighet. Den bearbetas ofta i relation till frågan om andra forskare skulle få samma resultat vid andra tidpunkter och av andra forskare om det genomfördes en liknande studie (Kvale & Brinkmann 2009). Vi anser att reliabilitet i vårt arbete är god och anser att resultatet inte skulle vara märkvärdigt annorlunda om en liknande undersökning skulle ha skett. Dock hade resultatet kanske varit annorlunda om urvalet ändras eller om någon med mer erfarenhet skulle utföra intervjuerna eftersom att intervjuteknik kan vara en avgörande faktor då ledande frågor kan påverka hur deltagarna svarar (Ibid). Eftersom vi i tidigare studier inte har genomfört kvalitativ undersökning i större utsträckning har vi kanske inte haft den tekniken som en erfaren intervjuare har. För att öka reliabiliteten i vår studie har datainsamlingen gjorts genom kvalitativa intervjuer med inspelning av intervjun. Intervjuerna har transkriberats ordagrant i efterhand för att säkerhetsställa att data stämmer överens med intervjupersonernas utsagor. Vidare har vi tillsammans diskuterat de svar vi fått från respondenterna för att stämma av våra uppfattningar av intervjusvaren.

Validiteten bör vara hög med tanke på att vi har intervjuat aktörer som verkar på olika nivåer och inom olika verksamheter. Dessa aktörer är alla relevanta och delaktiga inom det område som vi studerar. Vi anser också att våra slutsatser som vi har kommit fram till är hållbara och övertygande eftersom att empirin har väglett oss till slutsatserna. För att kunna behålla validiteten genom arbetes gång har vi tagit regelbunden hänsyn till empirin, samt syfte i undersökningen. I enlighet med Kvale & Brinkmann (2009) rekommendation har vi också citerat vissa av respondenternas svar för att säkra validiteten (Kvale & Brinkmann 2009).

5. Resultat

I denna del presenteras det empiriska materialet. Det första som presenteras är respondenternas uppfattning om segregationen och integrationen på Norrby och olika försök som tillämpas i målet att minska etnisk boendesegregation. Därefter följer strukturen så som den illustrerats i analysmodellen.

5.1 Segregation och integration på Norrby

Segregation

Det framkommer att Norrby alltid har varit en mångkulturell stadsdel från början av arbetskraftsinvandringen. Skälet till att mångkulturen i stadsdelen har upprätthållits tills idag och att det blivit ett segregerat område, har respondenterna skilda åsikter om. Den mest vanligt förekommande anledningen anses vara att det är självvalt. Anledningarna till varför individerna väljer att bo där är många. Allt ifrån att individen känner igen sig i kulturen, och bland folket, sämre ekonomisk situation samt också för att omsättningen på lägenheterna i stadsdelen anses omfattande. Empirin visar också att individen inte alltid väljer själv, utan att de blir placerade där, speciellt när de är nyanlända.

Det framgår att Norrbys invånare har i genomsnitt en lägre utbildningsnivå, inkomst och ett mindre socialt nätverk än resterande samhälle. Sysselsättningen är också lägre och den sociala utsattheten är omfattande samt att sjukantalet hos invånarna i Norrby är högre än de andra Boråsare icke bosatta i Norrby. Skälen till att situationen i Norrby ser ut som det gör, framkommer i viss utsträckning bero på att de som lyckas med att få en högre inkomst och ett arbete, oftast väljer att flytta från Norrby. Efter denna individ flyttat därifrån, flyttar en annan individ med lägre inkomst in. Det framkommer också att bristen på arbete och inkomst leder till att många individer hamnar i utanförskap, då faktorer som arbete och inkomst gör att individen integreras in i samhället.

Det råder en generell uppfattning hos respondenterna att individer utanför Norrby ofta har en negativ bild gentemot stadsdelen. Bilden grundar sig i att Norrby som område är mångkulturellt men också av att fokuset oftast ligger på det negativa som utspelar sig i Norrby, speciellt när det kommer till olika medier och tidningar. Detta anses bidra till att bilden om Norrby som något negativt och problematiskt upprätthålls. Den negativa synen många bär på anses bero på rädsla och att Norrby är uppdelat från resterande samhälle, bidrar till ett "vi och dem" tänkande. Det påpekas dessutom att de boende i Norrby trivs i stadsdelen och är stolta över utvecklingen som skett där, även om individer tenderar att flytta därifrån. Det förekommer att de personerna som bor kvar, ofta kan ses av resterande samhälle som misslyckade, dock är dessa individer själva mycket nöjda med att bo i Norrby.

Integration

Empirin upplyser att alla har olika ansvarsområden när det gäller integrationsarbete på Norrby. Det framkommer också att de berörda ansvarstagarna jobbar på olika sätt och använder olika verktyg för att lösa bostadssituationen på Norrby. Det anses att nyckeln till integration är arbete, att få invånarna sysselsatta. Ett tillvägagångssätt som används för att få invånarna sysselsatta och skapa möjligheter, är genom att erbjuda möjligheten att prova på

praktik kombinerat med utbildning och sommarjobb. Vidare arbetar aktörerna med medborgarkontoret som finns på Mötesplatsen Norrby, där synpunkter inkommer från invånarna. Synpunkterna diskuteras efteråt med personalen på mötesplatsen för eventuella förbättringar.

Det framkommer i empirin att “ Program för ett integrerat samhälle ” tillämpas som ett sätt att integrera invånarna i samhället. Det uppkommer att fokus i programmet ligger i stor utsträckning på utbildning och arbete för målgrupperna i programmet. Ett av målen som används, är att öka utbildningskompetens i Borås hos invånarna så att individerna blir läs-och skrivkunniga. Det andra målet syftar på att minimera antalet individer som saknar grundskolekompetens. Det genomfördes nya metoder för att få målgrupperna in i arbete så att de snabbare kan vara aktuella på arbetsmarknaden. Tillvägagångssättet och metoden som användes var att individerna fick chansen att fokusera mer på språket med hjälp av två modersmålsstödjare, där individerna läste sitt modersmål samt svenska under en viss period. På detta sätt anses integrationen kunna verka snabbare.

Det arbetas bland annat mot social hållbarhet, ekonomisk hållbarhet samt ekologisk hållbarhet i Norrby. Mest specifikt arbetar de med social hållbarhet som kommunpolitikerna har tagit fram, i detta beslut fanns det uppdrag att dem skulle jobba med Norrby och att stadsdelen skall utvecklas. I arbete genomförs en konstant medborgardialog som går ut på att man skall utgå ifrån medborgarna. Det uppkommer att ett projekt är planerat och skall genomföras inom snar framtid i Norrby. Projektet går ut på att man skall laga mat kollektivt. Dock är det mer än bara matlagning, det handlar om att få in medborgarnas perspektiv, att koppla samman folk genom matlagning utifrån alla möjliga aspekter. Detta ska då leda till hållbar utveckling, både socialt och ekologiskt.

Intentionerna som finns för att integrera Norrby anses göra framsteg utifrån de omständigheterna som uppstår i deras arbete. Det upplevs dock att det kan göras mer för att integrera Norrby men att resurser och fördelning av ansvarsområde sätter ibland gränsen på hur stort man kan satsa på. Det framkommer att det inte går att kontrollera alla ansvarsområden i arbetet för att integrera Norrby. Om integration ska verka på riktigt framgår det att svenskarna måste vara mer öppna för att släppa in folk med annorlunda bakgrund för att snabbare komma in i samhälle. Vidare förklaras att integration på riktigt, inte bara riktar sig till invandrare, utan mot majoritetssamhället också. Ett exempel på detta som förklaras är fadderverksamheten, där det skapas möten mellan majoritetssamhället och nyanlända personer. En uppfattning för att bryta segregationen anses vara att det behövs en ändring på attityd och värderingar från hela samhället, inte bara myndigheterna. Generellt sätt när det talas om integrationen, ligger fokus i stor del på skillnaderna mellan olika samhällsklasser. Istället är uppfattningen att fokus borde flyttas till likheterna eftersom det upplevs att likheterna är större än skillnaderna. Empirin påvisar att integrationsfrågor uppfattas som enorma och det tar därför lång tid att märka resultat av åtgärderna.

5.2 Nätverk

Empirin uppvisar att olika aktörer har långsiktiga relationer och samarbeten med likartade mål som avser att invånarna på Norrby ska integreras till resterande samhälle och att stadsdelen ska utvecklas socialt och ekonomiskt hållbart. Det visar sig att aktörerna som nätverkar i samarbetet har kontinuerligt transaktioner av erfarenheter och information i form av möte och kommunikation. Det visas också att aktiviteter som sker på Norrby sammanlänkas mellan

föreningar till förvaltningar. I nätverket har aktörerna anpassat sina egna rutiner efter andra deltagares verksamheter samt att det föreligger en ömsesidighet mellan aktörerna.

5.2.1 Tillitsskapande åtgärder

Infria avtal

Empirin visar att aktörerna inte uppfattar någon form av agerande eller beteende från samarbetande parter som är icke trovärdigt. Utan det uppfattas som att aktörerna upprätthåller sina förpliktelser och utför det som har planerats sedan tidigare. Det framkommer att i olika nätverk med involverade aktörer så leder brist på resurser i form av pengar till att aktörerna inte kan upprätthålla planerade intentioner. Trots det framgår det att aktörerna försöker med de resurser som finns till sitt förfogande för att kunna upprätthålla förpliktelserna.

“Oftast faller vi på att vi har för lite kostym så att säga så det skulle behöva lite mer resurser och det är inte alltid lätt att hitta men jag tror det är efter de förutsättningarna vi har så tycker jag ändå att vi gör det bästa av situationen..”(AB bostäder, Utvecklingsledare)

Nyckeln till integration anses vara arbete, vilket aktörerna anser sig arbeta mot. För att då införliva detta, så erbjuds invånarna i Norrby olika former av möjligheter till arbete i form av sommarjobb, praktik och utbildningar. De åsikter som inkommer till aktörerna från invånarna anser aktörerna att de själva värdesätter och gör så mycket som möjligt för att kunna uppfylla kraven på de synpunkter som krävs gentemot invånarna.

Visa välvilja

Det förekommer att aktörerna tenderar att involvera och bjuda in invånarna i verksamhetsprojekt, aktiviteter och planering för att vinna invånarnas förtroende. Det är också viktigt att invånarna får sin röst hörd och att information tydliggörs, vilket skapar en inblick i verksamheten. Vidare framgår det att det är viktigt att ha respekt för varandras verksamheter och prata med varandra istället för om varandra. Det påvisas också att ingen av parterna i samarbetet har någon dålig avsikt utan avsikten syftar på att hjälpa till och underlätta varandras arbete.

“Vi vill inte bara uppfattas som ett företag som man bara bor hos, vi vill också vara ett företag som skapar möjligheter som sänker trösklar för att ta nästa steg”(AB bostäder, Utvecklingsledare)

5.2.2 Misstroendeskapande åtgärder

Bryta löfte

Genom att ha många möten så framkommer det att nya beslut fattas om vad som ska göras. Detta leder till att nya mål sätts upp vilket i sin tur behöver uppfyllas. På grund av olika omständigheter och brist på tid samt resurs leder det i vissa fall till att det blir problematiskt att uppfylla alla dessa uppsatta mål. Det framgår att det kan uppstå situationer där det upplevs

från invånarnas sida att löften bryts, dessa situationer är tillfällen då aktörerna inte kan tillfredsställa alla individer under vissa tillfällen.

Oppportunism

Det framkommer att det har funnits vissa grupper i Norrby som har uppfattat aktörerna som fiender, då denna grupp inte förstod vilken typ av roll aktörerna hade. Det har också framkommit att det föreligger en speciell mentalitet i Norrby som går ut på att man inte ska skvallra eller kommunicera med aktörerna om något negativt utspelat sig på Norrby. Grupperna tenderar att sakna tillit gentemot aktörer, speciellt i det avseende då grupperna inte kommunicerar med aktörerna. Aktörernas åsikter avser också att de ibland, i relation till vissa, saknas ömsesidighet vilket kan skapa misstro mellan parterna.

5.3 Partnerskap

I empirin framkommer det att det finns partnerskap mellan förvaltningarna som är delaktiga i samverkan. Genom detta partnerskap så bestäms vilka tillvägagångssätt och handlingar som ska tillämpas för att integrera Norrby. Detta partnerskap avser att underlätta varandras arbete samt att parterna kan bidra till en kompletterande kompetens som andra parterna saknar. Målet med partnerskapet är bland annat enligt empirin, att kunna erbjuda medborgarna så god service som möjligt. Det förklaras att oavsett vilken myndighet eller förvaltning en individ är aktuell på, så ska aktörerna kunna agera och hjälpa individen så effektivt som möjligt genom partnerskapet. Empirin påvisar också att partnerskapet inte inkluderar de olika former av partnerskap, vilka är partnering, OPS och samt POP. Partnerskapet omfattar således relationer mellan offentliga organisationer.

5.3.1 Tillitsskapande åtgärder

Infria avtal

Aktörerna anser att det förekommer en tillit i samarbetet mellan organisationer. För att tilliten skall vara välfungerande och upprätthållas framkommer det att alla aktörerna ska sköta och utföra sina förpliktelser i samarbetet. Partnerskapet beskrivs som en "beroenderelation" där deltagande parter helt enkelt är beroende av varandra för att få arbetet att fungera. Detta anses vara en viktig egenskap i samarbetet och aktörerna upplever att detta samverkansklimate är välfungerande.

"När vi sitter vid bordet vi känner varandra och man vet vart man har varandra och det som är väldigt bra, vi har skapat ett väldigt bra samverkansklimate" (Enhetschef, Arbetslivsförvaltningen)

Visa välvilja

Det framkommer att en stor respekt hos aktörerna föreligger gentemot varandras regelverk och verksamheter. Denna respekt uppfattas hos aktörerna skapa tillit och ett ömsesidigt förhållande mellan dem. För att så effektivt som möjligt kunna ge service åt medborgarna men också lättare kunna genomföra sitt dagliga arbete, så stödjer aktörerna varandra genom

att bidra med kompetens och resurser. Det anses viktigt att en kommunikation föreligger mellan aktörerna och att de stödjer varandra.

5.3.2 Misstroendeskapande åtgärder

Bryta löfte

Arbetet med att integrera Norrby avses vara en långsiktig process vilket leder till att det konstant behövs aktivt arbete. Aktörerna kan bli för passiva och tro att problemet är löst, det framkommer således att om man inte ständigt hittar nya utvecklingsmetoder och fortsätter arbeta aktivt, så bryts förpliktelse. Det framkommer också att under vissa perioder, efter någon negativ händelse skett på Norrby, så samlas aktörerna för att diskutera och lösa problemet. Dock när situationen på Norrby lugnat ner sig, tenderar aktörerna att sluta diskutera och istället dra sig tillbaka. Det framkommer att tilliten är något som skapas under samarbetets gång, detta beror på parternas inställning om de vill utveckla samarbetet till det bättre eller sämre. Visar parterna dock brist på engagemang i samarbetet, anses detta skapa misstro istället för tillit.

Oppportunism

I aktörernas samspel framkommer det att det finns tre nivåer. Dessa nivåer är politikerna, tjänstemän och invånarna. Fungerar inte tilliten hos en av dessa nivåer, anses det, går inte arbetet att utföra. Det uppkommer vidare i empirin att alla parterna som på något sätt ingår i samarbetet, måste ta sitt ansvar för skapandet av tillit.

“När man samarbetar med en organisation, om jag ringer till polisen och de kommer hit har jag samarbetat då eller har jag kontaktat dem? Jag skulle nog vilja att man arbetade mer tillsammans kring enskilda händelser utifrån att göra någonting bättre där man samarbetar och komma fram med idéer, det skulle man kunna göra väldigt mycket oavsett om det handlar om boende, skola, trygghet vad den är men ibland är det bara kontakt man har istället eller utbyte av tjänster till och med” (Verksamhetsutvecklare, Fritids)

5.4 Projekt

För att motverka den etniska boendesegregationen förekommer det olika projekt tillämpat och riktat mot Norrby. De olika projekt aktörerna arbetar med har politikerna beslutat om, dock är det upp till aktörerna själva att utforma och genomföra projekten. I projekten framkommer det olika typer av relationer mellan aktörerna som då besitter annorlunda kunskaper i sin karriär. Detta anses vara ett framgångsrikt koncept för att uppnå målet som sätts genom projekten.

5.4.1 Tillitsskapande åtgärder

Infria avtal

Det har genomförts projekt i Norrby i form av Mötesplatsen. På mötesplatsen är alla välkomna att ta del av tillgången. Mötesplatsen syftar till att öka de boendes livskvalité.

Aktörerna driver ett projekt kallat Fadderverksamhet, som går ut på att integrera individer och utöka deras sociala kontaktnät. På detta sätt anses det att individerna kan lättare komma in i samhället. Genom att arbeta med projekt framkommer det att tilliten från invånarna har ökat. När tilliten har ökat anses också engagemanget i Norrby ha ökat, eftersom aktörerna har lyckats påverka och involvera invånarna genom projekten.

Visa välvilja

Projekten som uppstår mellan aktörerna anses vara gränsöverskridande eftersom att arbetet sker så tätt inpå verksamheterna.

“Det är väldigt medvetet genomtänkt i det att jobba gränsöverskridande mellan förvaltningar och nämnder” (Intendent, Textil Museet)

Det en svårighet då ansvarsfördelningen och vad aktörerna själva kan påverka, är komplicerat i form av att det finns ett större antal ansvarsområden som aktörerna själva inte kan kontrollera eller påverka. Trots detta, framgår det att aktörerna lyfter fram behov och synpunkter i frågor de inte kan påverka, till de aktörer som är ansvariga för dessa områden. Som en tillitsskapande åtgärd så involverar projekten invånarna i Norrby, med syftet att uppnå projektmålen, vilket är att integrera Norrby och utveckla stadsdelen socialt- och ekonomiskt hållbart. Det förekommer genom empirin att nya projekt gentemot Norrby ska genomföras inom en snar framtid i målet att utveckla stadsdelen.

“... att mötas, att samverka som resulterar i hållbarhet, social och ekologisk hållbarhet. I stadsutveckling. I staden så att säga” (Intendent, Textil Museet)

5.4.2 Misstroendeskapande åtgärder

Bryta löfte

Empirin lyfter fram att tillit är svårt i början av olika typer av samarbeten. I detta stadium anses det inte ha grundats någon tillit mellan parterna, erfarenheter aktörerna haft från nya samarbeten är att deltagande parter i vissa situationer dragit sig ur projekt, efter att resurser varit ansökta om och klara att användas.

Det framkommer att i projekt så förs det förstudier och undersökningar på Norrby. När aktörerna till slut drar sig tillbaka från stadsdelen så blir effekten, anses det, att de boende uppfattar aktörernas agerande som något negativt och det uppstår då en attityd riktad mot politiker och tjänstemän, som förespråkar att dessa inte gör någonting för att påverka stadsdelen.

“... det är ju nästan som med alla undersökningsmetoder och förstudier att man är väldigt mycket ute och lobbar, sen så drar man sig tillbaka så händer det ingenting liksom. Då kan man uppfatta det som att ”Ja, det var ju förgäves” ”Ja det var så typiskt” å ”dumma politiker” och det kan vara nästan vad som helst” (Intendent, Textilmuseet)

Ett återkommande problem som aktörerna framhäver är att det ofta råder en brist på resurser i form av tid och ekonomiska medel, vid de tillfällen man vill genomföra och åstadkomma något genom arbete i form av projekt.

Oppportunism

En typ av misstro som förekommer hos aktörerna är att det finns vissa aktörer som arbetar självständigt utan att involvera de andra aktörerna i arbetet. Denna typ av misstro kan också från invånarna uppstå, eftersom det anses finnas vissa individer och grupper i Norrby som inte alltid har fullt förtroende för samhällets aktörer. Orsaken till detta anses vara att aktörerna saknar kommunikation och samarbete med invånarna i den utsträckning som behövs. Det framkommer även svårt för aktörerna att upprätthålla flera relationer med invånarna i Norrby samtidigt.

6. Analys

I denna del tillämpas och analyseras de fyra variablerna av tillitsskapande och misstroskapande på de tre olika former av samverkan. Dessa fyra variabler kategoriseras i två huvuddelar, benämnda samverkansfrämjande åtgärder och samverkanshämmande åtgärder.

6.1 Samverkansfrämjande åtgärder

6.1.1 Infria avtal

Olika organisationer och aktörer i Borås Stad nätverkar i samarbete för att göra en transaktion av informationer och erfarenheter mot målet att integrera Norrby. Genom dessa transaktioner utvecklas relationen mellan parterna samt sammankopplas resurserna och aktiviteterna (Lindberg 2009). Enligt Putnam leder en sådan relation till skapandet av socialt kapital vilket är grunden till att vardagen för de berörda parterna, samt de åtgärder som avser att integrera Norrby, blir lättare att genomföra (Putnam 1993). Det betyder således att eftersom det ständigt sker transaktioner mellan parterna, utvecklandet av relationer samt gemensamma resurser och aktiviteter, förekommer det socialt kapital i samverkan. Social kapitalet leder givetvis till att samarbetande parterna har förtroende för varandra, vilket leder då till att aktörerna upprätthåller sina förpliktelser och utför det som har planerats sedan tidigare för att ha ett fortsatt förtroende från resterande parter. Det framkommer i empirin att brist på resurser i form av tid och ekonomiska medel sätter ibland gränsen på hur mycket det ska satsas. Trots detta hinder framgår det att aktörerna anpassar sina rutiner och arbetssätt för att kunna upprätthålla förpliktelserna. På detta sätt upprätthålls inte bara förpliktelserna utan också socialt kapital som framkommer genom ett sådant kriterium (Putnam 1993).

Partnerskapet har i praktiken liknande grundprinciper som nätverk. Dock har partnerskapet inte förekommit med privata aktörer i samverkan. I partnerskapet som sker mellan de offentliga aktörerna, medges det att tilliten uppkommer i samarbetet genom att deltagande aktörerna fullföljer sina ansvarsområden, vilket anses som ett viktigt kriterium i denna typ av samverkan vare sig vilken form den bedrivs i (Lindberg 2009). Detta kriterium anser aktörerna existera i samarbetet då det framkommer i empirin att aktörerna påpekar att samarbetet och de åtgärder som utförs beskrivs som välfungerande. Vidare framkommer det att parterna som ingår i samverkan är beroende av varandra för att få arbetet att fungera. Detta beskriver Putnam som den balanserade reciprocitet där det går ut på att två individer gör en form av utbyte vid ett socialt handlande (Putnam 1993). I Borås Stads fall är det medverkande aktörer som har en beroenderelation med varandra. Detta koncept behövs självfallet för att infria avtal som aktörerna har satt upp.

För att göra samverkan möjlig har det applicerats samverkan i projektform i praktiken, för målet att motverka den etniska boendesegregationen. Genom projektet sätts det mål för de som deltar i projektet att deltagarna skall kunna förhålla sig till arbetsuppgifter (Lindberg 2009). Målet i praktiken som aktörerna i Borås Stad utfört avser bland annat att öka de boendes livskvalité samt att utöka deras sociala kontaktnät. Genom de olika projekt som förekommer i praktiken anser aktörerna att de kan påverka segregationen och integrera invånarna i samhället. Eftersom aktörerna lyckas påverka invånarna genom projekt ökas då tilliten från invånarnas håll och när tilliten har ökat, ökar engagemanget i Norrby, i enlighet med Putnams beskrivning av socialt kapital (Putnam 1993). Fördelen med socialt kapitalet i

detta sammanhang är att när det påverkar individerna berör det dessutom hela samhället som teorin beskriver (Ibid). Ju högre graden av förtroende är i samhället, desto större chans att det råder ett samhälle som Putnam (1993) påpekar. Eftersom förtroende finns och genom förtroendet förekommer samarbete, så betyder det således att uppsatta mål blir också lättare att genomföra (Ibid).

6.1. 2 Visa välvilja

Det framkommer i nätverksform att aktörerna försöker involvera och bjuda in invånarna i deras verksamhetsarbete, aktiviteter samt planering för att skapa relationer och tillit i förhållandet till invånarna. Denna egenskap anser aktörerna vara väsentlig, inte enbart för att vinna invånarnas förtroende, men också för att invånarna får sin röst hörd. Genom denna handling har invånarna en bättre inblick i aktörernas verksamheter, vilket främjar skapandet av tillit. Denna typ av socialt kapital beskriver Putnam (1993) som den vertikala där strukturen ställs upppe-nerifrån och karaktäriseras av att vissa individer besitter en auktoritär ställning. I praktiken är det aktörerna som tar ställning till skapandet av tilliten gentemot invånarna, vilket kan tolkas som att aktörerna är auktoritära. Vidare framkommer det också i praktiken att de medverkande deltagarna visar en stor respekt för varandra och kommunicerar med varandra. På detta sätt uppkommer tilliten. Denna handling återspeglar Putnams förklaring till den generaliserade reciprocitet som avser att en individ utför en tjänst eller handling gentemot en annan part som sedan förväntas gengäldas från den andra parten (Putnam 1993). I praktiken är det så att aktörerna som ingår i samarbetet skickar en signal till varandra om tilliten i form av att visa respekt och kommunicera.

Den generaliserade reciprociteten gäller även hos partnerskapet. Det betyder således att de medverkande parterna har en stor respekt gentemot varandras regelverk och verksamheter (Putnam 1993). Empirin påvisar att respekten som aktörerna bär med sig i samarbetet skapar tillit och ett ömsesidigt förhållande. Detta betyder då att aktörerna som medverkar i partnerskapet befinner sig på samma nivå och innehar lika mycket auktoritet till skapandet av tillit, till skillnad från det vertikala nätverk där tilliten skapas upppe-nerifrån (Putnam 1993). För att kunna genomföra sitt dagliga arbete i samverkan, stödjer aktörerna varandra genom att bidra till det med olika kompetenser och resurser. Putnam (1993) beskriver denna typ av tillit som den generaliserade reciprocitet som avser ett ge och ta bytesförhållande. Aktörerna i samverkan måste då utföra en tjänst i gengäld till samtliga parter eftersom att en liknande tjänst har utförts från de andra parterna. Det går således att anta att aktörerna är ömsesidigt beroende. Putnam (1993) förklarar då att en sådan tjänst måste återgäldas förr eller senare för att det ska föreligga förtroende, vilket aktörerna också medger genom att stödja varandra med hjälp av olika tillvägagångssätt.

Projektet som bedrivs mot målet att motverka den etniska boendesegregation som råder på Norrby, anses vara gränsöverskridande eftersom att arbetet sker så tätt inpå verksamheterna. Detta är för att man vill uppnå de målen som sätts i samband med projektet. Detta är då en tillitsfrämjande faktor eftersom att samarbetet förstärks, som i sin tur ger upphov till skapandet av förtroende (Putnam 1993). En svårighet som förekommer i projektet är att bestämmelser och regler inte alltid lyckas integreras med arbetsroller som de deltagande aktörerna har. För att ändå kunna genomföra projektet lyfter aktörerna fram behov och synpunkter till de andra parterna som har det aktuella ansvarsområdet. På detta sätt stödjer aktörerna varandra, vilket kan leda till uppkomsten av socialt kapital. När det sociala kapitalet

är starkt i samarbetet, underlättas deras vardag och åtgärderna som är tänkta att utföras på Norrby, genomförs lättare (Putnam 1993).

6.2 Samverkanshämmande åtgärder

6.2.1 Bryta löfte

Det framkommer i empirin att flertalet möten hålls med aktörerna i samverkansformer av nätverk. Det anses att det problematiska i dessa nätverk var att möten leder till nya beslut om mål, som också skall uppfyllas, vilket det under vissa omständigheter inte finns tid eller resurser till för att genomföra. Målen som riktar sig till Norrby och individerna, kan då inte alltid upprätthållas från nätverkens sida. Invånarna upplever att löften brutits under dessa omständigheter. I dessa fall ska deltagarnas aktiviteter och resurser kopplas samman vilket dock visar sig problematiskt i de aktiviteter resurser inte räcker till.

Gällande processen att integrera Norrby anses det svårt att avgränsa arbetet då det är en långsiktig process, även att det är ett arbete som kontinuerligt behöver utvecklas. Lindberg framhäver att när organisationer samverkar kring omfattande övergripande problem, är det problematiskt för de involverade att avgränsa sig inom en viss ram (Lindberg 2009). Vidare beskriver empirin att aktörer i samverkan tenderar att lösa problem i samband med att negativa händelser utspelar sig, men att aktörerna blir mer passiva under andra omständigheter när det gäller att ta tag i problem. Utifrån att parterna i samverkan uppfattar att misstro skapas på grund av brist på engagemang, kan också en brist på ömsesidighet i samspelet mellan deltagande parter (Putnam 1993) ligga till grund för att misstro uppstår i samarbete, samt vara ett skäl till varför förbindelsen som omfattar samverkan bryts.

I samverkansprojekt som har tillämpats i Norrby, påvisar empirin att invånarna bildar och formar en negativ uppfattning mot aktörer i form av politiker och tjänstemän, då aktörerna enligt invånarna inte gör tillräckligt för att lösa de sociala problemen i Norrby. Rothstein (2003) framför att en likvärdig situation leder till att individerna, upplever att offentligt anställda generellt inte går att lita på eftersom de inte håller vad som lovats. Det uppstår då en misstro mot aktörerna (Rothstein 2003). Brist på tid och resurser uppkommer i empirin som ett problem i projekt som gjorde att aktörerna inte åstadkom det som var planerat, Lindberg (2009) framhäver att projekt också är tidsbegränsade samt att projektet utförs skilt från aktörernas organisationers rutiner. Genom att inte åstadkomma det som är planerat har också framgått skapa missnöje från invånarna, i empirin.

6.2.2 Opportunism

Ett problem som uppstår i samverkan kring nätverk som (Lindberg 2009) beskriver, framkommer i empirin vara att, hos vissa individer i Norrby kan missförstånd uppstå. Detta missförstånd är riktat mot den politiska nivån och tjänstemannanivån från individer i stadsdelen. Missförståndet grundar sig i att det råder en brist på tillit hos personer i Norrby, eftersom att vissa grupper väljer att inte kommunicera för att det råder en mentalitet hos vissa individer, att kommunikation med offentliga institutioner är negativt. Rothstein (2003) beskriver, att ju lägre tillit för offentliga och samhällsliga institutioner en individ har, desto lägre sjunker tilliten för andra personer i allmänhet. Detta kan ge en förklaring eller en förståelse, till varför vissa personer inte litar på tjänstemän eller folk generellt som gör försök

att skapa relation och kommunikation med personerna. Rothsteins (2003) missförtroende förklaring pekar på att dessa individer eller grupper i Norrby som har en misstro, tidigare uppfattat offentliga institutioner som partiska och att deras handlande varit opportunistiskt i eget syfte. Resultatet av detta kan således ha orsakat att grupperna idag tenderar att visa brist på tillit gentemot offentliga institutioner och generellt sätt mot människor.

I partnerskap Lindberg (2003) förklarar, kan i aktörernas fall samverkan hämmas utifrån att samspelet och tilliten mellan politikerna, tjänstemän och invånarna inte förenas. Detta uppkommer som problematiskt för samverkan hos aktörerna, eftersom arbetet som sker mellan parterna anses inte vara funktionellt om en av parterna inte har tillit. Ett annat synsätt, eller vidare förklaring på vad som försvårar tilliten i samverkan, är att alla parterna måste se till att själva ta ansvar för att skapa tillit. Utifrån att ett partnerskap sätter krav på nya rutiner, regler och normer (Lindberg 2009) krävs det i en sådan situation att parterna inte agerar opportunistiskt, vilket leder till misstro i förhållandet mellan parterna (Rothstein 2003). Denna typ av partnerskap som råder utspelas på de tre nivåerna mellan politiker, tjänstemän och invånarna i Borås Stads fall. Rothsteins (2003) syn på denna typ av samspel på de tre nivåerna, kan utgöra en förklaring att det som försvårar tillit i denna samverkansform i själva verket är de offentliga institutionerna, eller snarare de verksamma tjänstemännen inom dessa institutioner som orsakar och möjligtvis förstärker bristen på tillit.

Samverkan som bedrivs i form av projekt är riktade mot Norrby och invånarna i stadsdelen, dock förespråkar empirin att det trots allt finns invånare som inte har tillit gentemot aktörerna som bedriver projekten. Svaret varför tilliten inte finns i denna samverkansform beror på att det är problematiskt att nå ut till alla individer och att kunna upprätthålla relationerna med dem, men även att vissa aktörer inte gör åtgärder för att skapa relationer och tillit med de boende. Förklaringen till varför det i sin tur är svårt att nå ut till alla individer och göra dem delaktiga kan (delvis) ligga i att projekt sätter mål hos deltagarna att förhålla sig till en uppgift (Lindberg 2009), vilket gör det problematiskt att nå ut till alla. Detta skulle då antas leda till att invånarnas misstro grundar sig i att aktörerna för projekten agerar partiskt och därmed skapas misstron (Rothstein 2003) gentemot de aktörer som bedriver projekten i Norrby. Empirin påvisar också att det finns en generell misstro riktad mot aktörer. Denna misstro orsakas på grund av brist på kommunikation.

6.3 Avslutande analys

Det har framkommit i analysen att det föreligger ett antal faktorer som påverkar skapandet av tillit i samverkan, i målet att motverka den etniska boendesegregationen. Dem samverkansfrämjande åtgärder framkommer i form av att aktörerna i olika samverkansformer stödjer varandra genom att ha respekt för varandras verksamheter och regelverk. Vidare är öppenhet och ömsesidighet också en främjande faktor. Den tredje faktorn visar att de flesta parter som ingår i samverkan utför sina förpliktelser genom att ta det förväntade ansvaret, trots omständigheterna. Den sista samverkansfrämjande faktorn uppkommer i form av att aktörerna involverar invånarna i olika typer av samverkansformer. De samverkanshämmande åtgärder uppges vara att det i många samverkansarbeten råder en brist på resurser i form av tid och ekonomiska medel, vilket gör att samverkansgrupperna inte kan utföra de utlovade arbetena. Den andra faktorn är brist på engagemang i samverkan. Detta beror på att integrationsarbetet är omfattande och därför måste det ständigt arbetas och utvecklas mot. Tredje faktorn grundar sig i att det råder en brist på kommunikation och ömsesidighet mellan vissa grupper och aktörerna. Den fjärde och sista faktorn i samverkanshämmande åtgärder, är

att aktörer tenderar att vara tillbakadragande och passiva efter att ha implementerat en förstudie i Norrby.

Överblicksbilden som skapats är att samverkan mellan aktörer i form av förvaltningar och organisationer är välfungerande. I samverkan mellan institutionella aktörerna finns det en generell uppfattning att alla bistår med vad de kan. Vidare visas också en välvilja genom att aktörerna ger stöd åt varandra. Det har framkommit således att det inte råder negativa förväntningar i samverkan mellan aktörerna utan vederbörande har infriat sina avtal och visar välvilja. Även om de positiva förväntningarna är goda, så kan det inte kompensera för den komplexitet som finns i samverkan, men inte heller komplexiteten i segregationen. Det som då begränsar samverkan är att situationen som samverkan bedrivs inom, är mycket omfattande vilket också kräver omfattande resurser. De positiva förväntningarna som föreligger mellan aktörerna kan inte heller kompensera för den misstro som finns ifrån invånarnas sida. De positiva förväntningarna mellan aktörerna och invånarna är däremot lägre än organisationernas och förvaltningarnas. Detta grundar sig i det som nämnts ovan, att det finns en brist på resurser vilket gör att alla löften inte kan infrias. Följaktligen bryts löftena och negativa förväntningar uppstår, som leder till att invånarna anser att förvaltningarna och organisationerna agerar opportunistiskt. Viktigt att poängtera är att det finns grupper av individer och föreningar som upplever att organisationerna och förvaltningarna har goda intentioner.

Samverkansfrämjande åtgärder är således större i förhållandet mellan aktörerna, än vad det är mellan aktörer och individerna. Detta betyder då att aktörerna har lyckats väl med att samverka med varandra, men samverkan mot individerna har inte lyckats i samma utsträckning. Således har inte aktörerna lyckats infria avtal, i den omfattningen som krävs för att kunna påverka invånarna till fullo. Det resulterar i att möjligheten att bryta den etniska boendesegregationen på Norrby försvåras, genom att det också skapas negativa förväntningar mot aktörerna från invånarnas sida.

7. Diskussion

Studien bekräftar att Norrby är en mångkulturell stadsdel som är etniskt boendesegregerad. Skälet till att det är en mångkulturell stadsdel beror från början på arbetskraftsinvandringen. Anledning till att mångkulturen har upprätthållits än idag och att det har blivit ett segregerat bostadsområde är att individerna själva väljer att bosätta sig i stadsdelen då de känner igen sig i kulturen och gemenskapen som råder i området. Nordström & Åslund (2009) menar att det beror på att de nyanlända har svårt att anpassa sig i den nya livsstilen och vill hellre behålla sina egna kulturella och nationella identiteter. Denna förklaring förstärker varför vissa individer grupperar sig i ett visst område, Norrby i detta fall. Men det har även framkommit i vår studie att individernas socioekonomiska status är en förklaring till att nyanlända med små ekonomiska medel bosätter sig i stadsdelen som tenderar att ha billigare hyresrätter än andra stadsdelar. Det har också visat sig att särskilt de nyanlända med akut behov av ett boende har blivit placerade i stadsdelen. Detta är olyckligt då placeringssystemet motverkar integrationen. De nyanlända i akutbehov av boende startar sina "boendekarriärer" där omflyttningen är stor nog för att oavbrutet skapa lediga bostäder (Molina 1997).

Vi har även kommit fram till att invånarna som bor på Norrby har i genomsnitt en lägre utbildningsnivå, en lägre inkomstnivå samt mindre socialt nätverk än resterande samhälle. Detta är en konsekvens av brist på sysselsättningen samt att vissa har svårare än andra att lära sig språket. Utanförskap blir tyvärr en olycklig konsekvens som medföljs av dessa egenskaper. Magnusson Turner (2008) menar att den etniska boendesegregationen förändras genom att integrera individer i arbetsmarknaden, vilket det har överstämmt i praktiken. Dock har empirin påvisat att integration handlar inte enbart om arbete utan det behövs också ändring av attityd och värderingar från hela samhället och att alla måste vara mer öppna för att släppa in nyanlända i samhället, för att skapa möjligheter för dem.

Det framgår i tidigare forskning att institutionella aktörer har ett stort inflytande över hur den etniska boendesegregationen utvecklas. Dessa aktörer påverkar på olika sätt individernas möjlighet att flytta dit man vill men också om individerna överhuvudtaget väljer att flytta eller inte (Andersson, 2007). Det har framkommit i empirin att genom samverkan med olika aktörer, skapas förutsättningar för de individer som behöver integreras. På detta sätt så har de institutionella aktörerna inflytande över invånarnas flyttningar på Norrby. Ett tillvägagångssätt för att påverka flyttningarna är att erbjuda olika möjligheter i form av utbildning, praktik och sommarjobb som kan leda till en fortsatt anställning. Genom detta tillvägagångssätt påverkas segregationen då sysselsättning anses vara en viktig faktor för att skapa möjligheter och bryta segregation (Magnusson Turner, 2008). I Norrbys fall har det framgått att individerna som lyckas, tenderar att flytta därifrån, vilket kan tolkas som att aktörerna lyckas påverka individerna och därigenom den etniska boendesegregationen. Vår uppfattning är då att, eftersom individer tenderar att flytta har man inte lyckats påverka segregationens problem, utan snarare har man påverkat individens livskvalité.

Andersson (2007) beskriver ett antal begrepp som kan förhindra den etniska boendesegregationen. I praktiken har Borås Stad tillämpat det områdesbaserade programmet för att motverka segregationen. Tillvägagångssätt för att arbeta mot detta framkommer genom att fokusera på de sociala problemen (Andersson 2007). Ett exempel på tillvägagångssättet är det så kallade "Program för ett integrerat samhälle" som bland annat har mål att bryta segregationen och de sociala problem som föreligger på Norrby. Detta utförs genom olika åtgärder, där ett sätt är utbildning och arbete. Politikerna har varit mycket tydliga i

utformandet av programmet, att arbetet är en viktig del för att bryta segregationen. Det betyder således att om man får ett arbete blir individernas ekonomiska resurser bättre, vilket gör att de kan bosätta sig i områden som passar deras ekonomiska förhållande (Nordström & Åslund 2009).

Organisationerna och förvaltningarna har antytt att "Program för ett integrerat samhälle" ger upphov till åtgärder, som har i avsikt att minska den etniska boendesegregationen. Utefter detta program har empirin påvisat att det gjorts framsteg i deras arbete trots omständigheterna. Individerna har då bättre ekonomiska förhållanden vilket leder till att invånarna i Norrby tenderar att flytta till ett annat område. Följden av detta blir att en ny individ som har sämre ekonomiska förhållanden flyttar in på Norrby. Det leder då till att segregationen inte påverkas. Andersson & Bråmås (2004) beskriver just denna typ av inflöde och utflöde, där ekonomiskt starka ofta flyttar ut och ekonomiskt svaga i efterhand flyttar in. Konsekvensen av detta är att segregationens problem kvarstår, eftersom området där inflödet och utflödet pågår inte förändras strukturellt i sig, utan enbart vissa individer lyckas flytta. Utifrån den bild resultaten har givit, kan man anta att det förekommer en liknande process i Norrby, där åtgärderna enbart berör ett antal individer, men inte segregationens struktur som istället fortsätter repeteras i form av utflyttning och inflyttning till området.

Det framkommer i tidigare studier att ju mindre den allmännyttiga bostadssektorn är, desto större är risken att de som är fattiga segregeras från resterande samhälle (McCrone & Stephens 1995:21, se Andersson 2007). I Norrbys fall så ägs näst intill alla lägenheter i området av stadens kommunala allmännyttiga bostadsbolag. Detta allmännyttiga bostadsbolag är då mycket omfattande, speciellt i Norrby, dock är segregationen i just detta område där bostäderna ägs av allmännyttan fortfarande ett problem. Vårt resultat framstår då som motsägelsefullt i jämförelse med det från tidigare forskning, framför allt eftersom att det allmännyttiga bostadsbolaget är den faktor som bidrar till att de mest utsatta och fattiga i ett samhälle inte segregeras, respektive segregeras om allmännyttan är liten (McCrone & Stephens 1995:21, se Andersson 2007). Då blir frågan, varför är det i Norrbys fall är segregerat trots att allmännyttan är dominerande i området? Detta kan bero på att det råder en bostadsbrist i Borås men också att invånarantalet ökar konstant. Eftersom de nya invånarna är i behov i boende, flyttar de dit där det finns lediga lägenheter, i praktiken så finns det då lediga lägenheter i Norrby eftersom bostadsområdet anses vara oattraktivt.

Andersson (2008) förklarar att social blandningspolitik avser blanda bostadsrätter och hyresrätter i samma område som ett sätt att förhindra etnisk boendesegregation. I Norrbys fall har det inte förekommit någon blandning av hyresrätter och bostadsrätter i större utsträckning. Det har snarare framgått att lägenheterna är hyresrätter ägda av det kommunala allmännyttiga bostadsbolaget i Borås. Det betyder således att blandningspolitiken inte tillämpas i praktiken. Detta kan bero på att det kommunala bostadsbolaget förvaltar en omfattande majoritet utav hushållen i Norrby som består av hyresrätter. Det finns i det fallet inte något större utrymme för bostadsrätter att blandas in i området. Skulle det istället finnas bostadsrätter hade segregationen i Norrby potential till att minska. Vidare framkommer det i tidigare forskning att blandningspolitiken kan leda till att valfriheten i val av boende avgränsas (Bolt, Phillips & Van Kempen 2010). Eftersom denna blandningspolitik inte finns i Norrby så finns det möjligheter för individerna att kunna välja vart de vill bo. Dock har det framkommit att genom denna valfrihet förekommer anledningen till att segregationen uppstår, då individer bosätter sig i områden deras ekonomiska situation passar, samt att de vill bo i närheten av sina nära och kära. Även om individernas valfrihet kan vara en anledning till att segregationen uppstår, går det inte att bestämma vart de ska bo.

8. Slutsats

Syftet med studien har varit att undersöka vilka faktorer det är som främst kan förklara att komplexa samverkansprojekt blir framgångsrika respektive problematiska. Genom detta syfte har vi fördjupat oss i tillit och misstroende i samverkan. För att uppfylla syftet och de frågeställningar vi haft, så har vi genomfört en studie om hur Borås Stad arbetar för att integrera stadsdelen Norrby samt dess invånare.

De åtgärderna som främjar eller hämmar skapandet av tillit i samverkan i målet att minska den etniska boendesegregationen i Norrby, framkommer i olika punkter. Att de institutionella aktörerna i Borås Stad stödjer varandra i samarbetet, visar öppenhet och ömsesidighet, är faktorer som främjar både tillit och samverkan. Ytterligare faktorer som också främjar skapandet av tillit i samverkan är att parterna hanterar sina ansvarsområden och låter de andra aktörerna, men också invånarna vara delaktiga i samverkan. De hämmande faktorerna är bland annat brist på resurser i samverkan vilket leder till att det inte går att utföra löften. Att arbeta med integration är också ett omfattande arbete vilket har lett till att ansvar och engagemang i samverkan kräver konstant ingripande. Slutligen utgörs de sista faktorerna av att det förekommer en brist på kommunikation och ömsesidighet mellan aktörerna såväl som invånarna och att vissa aktörer uppfattas bli passiva.

För att samverkan ska bli framgångsrik har vi kommit fram till att det krävs ömsesidighet i relationerna bland de deltagande parterna i samverkan, men även att de parter som samverkansarbetet berör också ska visa ömsesidighet gentemot aktörerna som bedriver samverkan. De faktorer som förklarar att samverkan blir hämmande, grundar sig i att de parter som involveras i samverkansarbeten inte visar ömsesidighet och inte kommunicerar med varandra. Detta försvårar processen genom att det skapas misstro. För att samverkansprojekt ska bli framgångsrika, samt för att misstro inte ska uppstå så bör aktörerna i Borås Stad samarbeta mer och oftare med varandra. På detta sätt faller kommunikation på plats som ett naturligt inslag, vilket kan förhindra misstro och brist på kommunikation. Vidare är en rekommendation att resurser och tid läggs på samverkansarbetet för att kunna förbättra tillgängligheten i de samverkansprojekt som har i avsikt att motverka den etniska boendesegregationen.

Trots att det finns tillit i samverkan och intentioner för att bryta segregationen som Borås Stad utför, anser vi att det lyckats enbart i relativ utsträckning. När det avser att integrera och öka livskvalitén för ett antal individer, så pekar det mesta på att dessa åtgärder väl har lyckats med det. Detta betyder således att problemet inte enbart ligger i samverkan och tilliten, utan hur Borås Stad och de institutionella aktörerna handskas och ser på segregationen. För att integrationen ska verka på riktigt, anser vi att Borås Stad måste försöka påverka strukturen på segregationen. Från individernas sida måste det föreligga en ömsesidighet i förhållande till kulturen och livsstilen. Boende i området, samt resterande samhälle måste vara mer öppna och accepterande gentemot varandra. Det framgår således att Borås Stad bör utöka åtgärderna samt förändra åtgärdernas sätt att utföras. Dessa åtgärder bör då också inte enbart påverka enskilda individer utan också de fysiska problemen samt andra problematiska processer som försvårar motverkan av segregationen.

Studiens teoretiska bidrag har grundat sig på tillit och misstro i olika samverkansformer som avser att bryta den etniska boendesegregationen som råder på Norrby. Studien har kommit fram till att tillit och misstro har en avgörande roll i komplexa samverkansklimat där många

aktörer och berörda individer är involverade i samverkan. Det finns en hel del forskning och teori som belyser hur samverkan ska bli framgångsrik. Forskning för tillit och misstro finns det också en hel del om. Samverkan och tillit har i form av teori och forskning kopplats, dock finns det få bidrag som har dessa kopplingar som avser att bryta segregation. Förhoppningen är att denna studie kan belysa hur tillit och misstro i omfattande komplexa samverkansklimate, där det föreligger en avsikt att integrera ett etniskt boendeselegerat område, kan användas. Samverkan och tillit i processer att bryta segregation kan uppmärksammas mer som ett redskap för att förankra alla delaktiga i segregationsprocessen med avsikten att bryta segregationen.

8.1 Förslag till fortsatt forskning

Eftersom studien har riktat in sig främst på hur tillit och misstro i samverkan mellan aktörerna och andra berörda parter i Borås har framstått, är förslag till fortsatt forskning att genomföra en utvärdering av Borås Stads arbete i målet att bryta segregationen på Norrby. Då skulle fokus kunna ligga på i vilken utsträckning institutionella aktörer i praktiken faktiskt satsar på resurser och åtgärder för att bryta den etniska boendesegregationen. Med ett liknande tillvägagångssätt hade det kunnat framkomma vad som specifikt krävs för att kunna bryta den etniska boendesegregationen i Norrby.

Ett ytterligare förslag till fortsatt forskning är att undersöka samspelet mellan politikerna och tjänstemännen. Då skulle fokus kunna ligga på tillit och samverkan, för att kunna lösa samhällsproblemet, vilket i detta fall syftar på den etniska boendesegregationen i Norrby.

9. Källförteckning

Andersson, R. & Bråmås, Å. (2004). Selective migration in Swedish distressed Neighbourhoods: can area-based urban policies counteract segregation process? *Housing Studies*, 19 (4), ss. 517-539. DOI: 10,1080/0267303042000221945

Andersson, R. (2007). Boende och segregation. I Peterson, A. & Hjerm, M.(red.) *Etnicitet: perspektiv på samhället*. 1:2 uppl., Malmö: Gleerups Utbildning AB. ss.116-147.

Andersson, R. (2008). Skapandet av svenskglea bostadsområden. I Magnusson Turner, L. (red.) *Den delade staden*. 2:1 uppl., Umeå: Boréa Bokförlag. ss. 119-160.

Bengtsson, H. & Melke, A. (2014). *Vår offentliga förvaltning: Samverkan i välfärdspolitiken*. 1:1.uppl., Malmö: Gleerups Utbildning AB.

Bolt, G., Phillips, D. & Van Kempen, R. (2010). Housing Policy, (De)segregation and Social Mixing: An International Perspective. *Housing Studies*, 25 (2), ss. 129-135. DOI: 10,1080/02673030903564838

Borås Stad (2014). Borås Stads program för ett integrerat samhälle. <https://www.boras.se/download/18.361c0d8614adec232dd3842b/1421394099408/Integration+-+program.pdf> (Avläst: 2016-01-17)

Bryman, A. (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2:1 uppl., Malmö: Liber AB.

Culturel Planning (2013). Stadsdelen Norrby 2011-2013: Culturel planning i Borås http://culturalplanninglaboratory.se/sites/default/files/kommuner/boras/cultural_planning_i_boras_stad_2011_2013.pdf (Avläst: 2016-01-17)

Danernark, B. (2005). *Samverkan - himmel eller helvete?* 1:5 uppl., Malmö: Gleerups Utbildning AB

Intervjukälla : *Enhetschef, Arbetslivsförvaltningen Borås Stad*. Informantintervju den 25 December 2015.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2:5 uppl., Lund: Studentlitteratur AB.

Lind, R. (2014). *Vidga vetandet*. 1:1. uppl., Lund: Studentlitteratur AB.

Lindberg, K. (2009). *Samverkansteori*. Malmö: Liber

Löfström, M. (2001) Kommunal ekonomi och politik. *Samverkan mellan offentliga organisationer - att konstruera gränser*. 5 (2), ss. 69-90. URI: <http://hdl.handle.net/2077/20609>

Magnusson, L. (2008) Invandring och segregation. I Magnusson Turner, L. (red.) *Den delade staden*. 2:1 uppl., Umeå: Boréa Bokförlag. ss. 9-24.

Mayer, R. C., Davis, J. H., & Schoorman, F. D. (1995). An integrative model of organizational trust. *Academy of Management Review*, 20 (3), ss.709–734.

Molina, I. (1997). *Stadens rasifiering. Etnisk boendesegregation i folkhemmet*. Uppsala: Kulturgeografiska institutionen, Uppsala universitet.

Nordström Skans, O. & Åslund, O. (2009). *Segregation i storstäderna*. Mölnlycke: SNS Förlag.

Putnam, R. (1993). *Den fungerande demokratin- Medborgarandans rötter i Italien*. 1.a uppl., Stockholm: SNS Förlag.

Regering (2007). Motion 2007/08: C381;Boendesegregation.https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Motioner/Boendesegregation_GV02C381/?text=true (Avläst: 2016-01-17)

Rothstein, B. (2003). *Sociala fällor och tillitens problem*. 1:2.uppl., Kristianstad: SNS Förlag.

Stjärne Kölegård, M., Fritzell, J., Brännström, L., Estrada, F. & Nilsson, A. (2007). *Boendesegregationens utveckling och konsekvenser*. Socialvetenskaplig tidskrift nr 2-3.

Örstadius, K. (2015). Rika områden blir rikare- invandrantäta får fler invandrare. <http://www.dn.se/nyheter/sverige/rika-omraden-blir-rikare-invandrantata-far-fler-invandrare/> (Avläst: 2016-01-17)

10. Intervjuguide

Intervjufrågor

Presentation, segregation och integration

1. Skulle du kunna berätta Om dig själv, vad för yrke du har och vilka uppgifter yrket innefattar?
2. Angående Norrby, har stadsdelen alltid varit ett mångkulturellt område som det är idag? Vilka faktorer har bidragit till det?
3. Tror du det finns nackdelar med att Norrby är en mångkulturell stadsdel?
– Om ja, vilka är nackdelarna?
4. Hur ser den ekonomiska och sociala situationen ut hos invånarna i Norrby? (Kontakter, språkkunskap, utbildning, arbete, inkomstnivå)
5. Anser du att Norrby som ett etniskt segregerat bostadsområde är ett problem? I så fall varför är det problematiskt och vilka är problemen?
6. Tror du att invånarna i Norrby känner utanförskap ifrån resterande samhälle?
7. Tror du att invånarna själva har valt att bo i Norrby eller är det en konsekvens av något annat?
8. Arbetar ni aktivt för att motverka/förminska den etniska bostadssegregationen på Norrby? (Om ja, vad för typ av åtgärder görs för att minska problemet?)
9. Har dessa åtgärder givit någon effekt eller resultat?
– Om ja, vilka är dessa resultat?
– Om nej, vad beror det på?
10. Finns det någon befintlig plan eller något mål som ni följer som har avsikten att integrera Norrby?

Samverkan och tillit

11. Har ni samarbete med andra myndigheter i kommunen för att bryta segregationen i Norrby? (Om ja, vilka är myndigheterna?)
12. Hur ser samarbetet ut mellan myndigheterna? (Arbetsfördelning, ansvarsområde) Vilken typ av samarbetsform använder ni? (Projekt, mål)
13. Vad tycker du fungerar bra i detta samarbete och vad fungerar dåligt?
14. Upplever du att det finns tillit i samarbetet mellan olika myndigheter och organisationer? (Om nej, varför upplever du inte att det finns tillit och hur kan en sådan tillit skapas?)
15. Hur arbetar ni för att skapa förtroende i förhållande till invånarna i Norrby?
 - Tycker du det är viktigt att ha förtroende från invånarna gällande ert arbete?
 - Hur skapas ett sådant förtroende(tillit)?
16. Vad tycker du utmärker Norrby som stadsdel? Har du upplevt en utveckling som är positiv eller negativ?

Avslutande frågor

- Mot all den här bakgrunden, som du förstått utifrån frågorna. Finns det något annat du skulle vilja ta upp eller tillägga?

- Vi kommer nu transkribera den här intervjun. När vi gjort det så kanske vi vill komplettera med någon fråga. Går det för sig?
- Nu när du förstått vad vi är intresserade av, har du något tips på en annan person vi kan intervjua? (Förening, grupp eller liknande)

Informationsmöte

1. Skulle du kunna berätta om dig själv, vad för yrke du har och vilka uppgifter yrket innefattar?
2. Skulle du kunna förklara mer om “Program för ett integrerat samhälle”?
3. Skulle du vilja förklara mer kring tillvägagångssättet som är tänkt för att motverka segregation?
4. Vad är bakgrunden till att detta program togs fram?
5. Har ni ett dokument om programmet?

Intervjufrågor till förening

Presentation och integration

1. En kort presentation om dig själv, arbetsroll och lite om förening.
2. Hur väl känner ni till Borås Stads program för att integrera samhället?
3. Har ni märkt av intentionerna, programmet eller åtgärderna som de har försökt at göra på Norrby?
4. Hur tycker du det dem planerat eller tänkt göra har fungerat?

Samverkan och tillit

5. Hur och på vilket sätt arbetar/samverkar ni med Borås Stad? (förvaltningar, myndigheter mm)
6. Hur ser du/ni på samarbetet med Borås Stad? (Myndigheter, förvaltningar, föreningar och andra grupper)
7. Tycker du att det finns något bra eller dåligt i samarbetet?
– Tycker du att något kan förbättras i samarbetet?
8. Upplever du att det finns en relation mellan din/er förening och staden?
9. Upplever du att finns tillit i relationen? Hur kan en sådan tillit i sådana fall utvecklas tror du?
10. Vad tycker du utmärker Norrby som stadsdel? Finns det något positivt eller negativt utveckling som har sket i området?
11. Tycker du att kommunen och myndigheterna borde göra något mer i Norrby?

HÖGSKOLAN
I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se ·
Webb: www.hb.se